

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos non-pareille soronkint tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Révai Samu.

Művésze volt a könyvnek. Összeforrva, áthatva attól az érzéstől, mely a könyv igaz művelőjét sarkalja: a kultúra legnemesebb harc-sává lett a megboldogult. Érezte, tudta, hogy mi a könyv és ez a tudat tette oly széppé, oly harmonikussá egész életét, hogy élete alkonyán maga is könyvet írt. Könyvében nem a költészet csillogó gyöngyeivel kápráztatja az ember lelkét, hanem a tudás, az emberszeretet, a bölcsesség, egy egész élet tapasztalataiból leszűrt mélység az, a mi bűvkörébe vonja az olvasót. A könyv volt az ideálja, az eszménye és mikor a fiaira bízta a virágzó üzletet, ő megírta azt, a mit érzett, a mit tanult egy egész életem át, beleírva, beleoltva, beleplántálva a holt betűkbe az emberszeretnek örökké élő eszményét. Áldva legyen halottunk emléke, a ki ember volt, könyvkereskedő volt, művész volt.

W.

MEGHIVÓ.

A választmány 1908. évi október 28-iki határozattal az idei, 30-ik

közgyűlést

november hó 22-re (vasárnap) tűzte ki. — A közgyűlés Budapesten, a volt Drechsler most Dreher-féle vendéglő (VI., Andrásy-út 25.) első emeleti termében, 9 órakor fog megtartatni.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Évi jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. Számvizsgálók jelentése.

5. Költségvetés.
6. Esetleges egyéb indítványok.
7. Felelőbeszések.
8. Választás.

Magyar Könyvkereskedők Egylete.

Gabos Soma
főtitkár.

Wiesner Jakab
titkár.

Benkő Gyula
elnök.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Adorján Testvérek Budapesten.

- Balzac Honoré. A házasság élettana. Fordította *Wachsmann Jenő*. Az eredeti után átdolgozta *Benédek Aladár*. (8-r. 387 l.) Bpest, 1907. Adorján Testvérek. Kötve 2 k.
- Egészség-naptár 1909. Szerkeszti *Marton Sándor dr.* Hetedik évfolyam. (K. 8-r. 320 l.) Bpest, 1909. Adorján Testvérek biz. Kötve 1 k. 20 f.
- Harmos Ilonka. Mme Chaglon üzletei. Egy divatszalon rejtelmei. (8-r. 93 l.) Bpest, (é. n.) Adorján Testvérek 2 k.
- Legjobb barátja, A —. Viszonyom Kragujevics Spácóval. (8-r. 45 l.) (H. ny. és é. n.) Adorján Testvérek 50 f.
- Wilde Oszkár. Esméék. Angol eredetiből fordította *Kerner László*. (K. 8-r. 245 l.) Bpest, 1908. Adorján Testvérek. 2 k.

Magyar Tud. Akadémia könyvkiadóhiv. Budapesten.

- Emlékbeszédek. A Magyar tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott —. Szerkeszti a főtítkár. XIII. kötet. 10. szám. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Magyar tud. Akadémia.
10. szám. *Ortvay Tivadar*. Emlékbeszéd Csaplár *Benédek* lev. tag fölött. Arczképpel. (53 l.) 1 k. 20 f.
- Emlékek, Török-magyarok történelmi —. II. osztály: Irók. II. kötet. (N. 8-r.) Bpest, 1908. M. Tud. Akadémia.
- II. kötet. *Evlia Cselebi* török világotató magyarországi utazásai 1664—1666. A M. Tud. Akadémia történelmi bizottságának megbízásából fordította és jegyzetekkel kísérte *Karácson Imre dr.* (VI, 272 l.) 6 k.
- Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. Az I. osztály rendeletéből, szerkeszti *Szinnyei József*. XX. kötet. 4—10. szám. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Magyar Tud. Akadémia.
4. szám. *Melich János*. Révai Miklós nyelvtudománya. (42 l.) 1 k.
5. szám. *Némethy Géza*. Ovidius és Lygdamus. (38 l.) 1 k.
6. « *Némethy Geyza*. De epodo Horatii Cataleptis Vergilii inserto. (36 l.) 1 k.
7. szám. *Goldziher Ignác*. Uri János. (16 l.) 30 f.
8. « *Horváth Cyrill*. Joannes Vercellensis és a magyar Margit-legenda. (47 l.) 90 f.
9. szám. *Vári Rezső*. A ciliciai Oppianus Halieutikájának kézirati hagyománya. (56 l.) 1 k.
10. szám. *Asbóth Oszkár*. A j>y változás a hazai szlovének nyelvében és a dunántúli magyar nyelvjárásokban. (61 l.) 1 k. 20 f.
- Értekezések a történeti tudományok köréből. A II. osztály rendeletéből szerkeszti *Pauer Imre*. XXII. kötet. 2. szám. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Magyar tud. Akadémia.
2. szám. *Borovszky Samu*. Szendrő vára. Képmelléklettel. (40 l.) 1 k.
- R. *Kiss István*. A magyar helytartótanács I. Ferdinánd korában és 1549—1551. évi leveles könyve. (N. 8-r. CCXV, 454 l.) Bpest, 1908. Magyar tud. Akadémia 12 k.
- Közlemények, Matematikai és természettudományi —, vonatkozólag a hazai viszonyokra. Szerkeszti *Lengyel Béla dr.* XXX. kötet. 1—3. szám. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Magyar Tud. Akadémia.
1. szám. *Gombocz Endre*. A Populus-nem monographiája. Monographia generis Populi. 31 ábrával és 2 térképpel. (238 l.) 6 k.
2. szám. *Méhely Lajos dr.* Prospalax priscus (N H R G). a mai spalaxok pliocenkorai hőse. 3 tábla rajzzal. (18 l.) 80 f.
3. szám. *Péterfi Márton*. Adatok a Biharhegység mohalflórájának ismeretéhez. (74 l.) 1 k. 50 f.
- Nyelvmléktár. Régi magyar codexek és nyomtatványok. XV. kötet. Székelyudvarhelyi codex. — Guary codex. — Nádor codex. — Lázár Zelma codex. — Birk codex. — Piry hártya. (N. 8-r. XLIII, 360 l.) Bpest, 1908. Magyar Tud. Akadémia 6 k.
- Nyelvjárások, Magyarországi német —. A Magyar Tud. Akadémia nyelvtudományi bizottságának megbízásából szerkeszti *Petz Gedeon*. 6. füzet. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Magyar Tud. Akadémia.
6. füzet. *Schäfer Illés*. A kalaznói német nyelvjárás hangtana. (66 l.) 1 k. 20 f.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkértem a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címemre beküldeni szíveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. *Rényi Károly* Budapest. V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Ifj. Árvay Sándor Szegeden.

- Andrássy Jenő dr. Tankönyv. Jogi ismeretek a felső kereskedelmi iskolák tanuló ifjúsága számára. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter hozzájárulásával, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1895. évi augusztus hó 20-án 44.001. sz. alatt kelt rendeletével kiadott «Szervezet»-ben megjelölt tananyagot felölelve és kiegészítve az újabb hiteltörvényekkel. (N. 8-r. 243 l.) Szeged, 1908. Ifj. Árvay Sándor 4 k.
- Pataki Simon. Kémia és áruismeret (dióhéjban) a felső kereskedelmi iskolák tanuló ifjúsága részére. II. rész. A felső osztály tananyaga. (K. 8-r. 132 l.) Szeged, (é. n.) Ifj. Árvay Sándor 1 k.

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapesten.

- Hiteltörvények gyűjteménye kiegészítve az igazsügyi, hajózási, vasuti és egyéb melléktörvényekkel. Összeállította *Túry Sándor dr.* I. 1—2. II. 1—2. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Athenaeum r.-t. A 4 kötet vászonba kötve 60 k.
- I. kötet első fele. Váltó-, csőd-, ipartörvény és eljárás Házalás. Keresk. és iparkamarák. Vasárnapi munkaszünetelés. Kézi zálogkölcs. Részletügylet. A nyer.-kötv. Jegy. Az országczimer haszn. A hazai ipar fejlesztése. A mértékek és mértékhitelítés. (800, 30 l.)
- I. kötet második fele. Védjegyoltalom. Szabadalmazási ügy. Az ipari és gyári alkalmazottak baleset elleni védelme és az iparfelügyelet. Az ipari és keresk. alkalmazottak betegség- és baleset esetére való biztosítása. Áru- és érték-tözsde. Az országos ipartanács. (801—1495 l.)
- II. kötet első fele. Kereskedelmi törvény az eljárással. A gazdasági és ipari hitelszövetkezetek. Záloglevelek biztosítása. A magyar földhitelintézet. A kisbirtokosok orsz. földhitelintézete. A magyar földhitelintézet által enged. víz szab. és talajjav. kölcsönök. A közforgalmi érték-papírok bírói megsemmisítése. Hajózás. (686, 40 l.)
- II. kötet második fele. Vasut. Távirtd. és távbeszélő. Külkereskedelmi statisztika. Autonóm vámtarifa. Az Ausztriával létesült gazd. és pénzügyi megegyezés. Az osztrák-magyar bank. Postatakarékpénztár. Országos közlekedési tanács. A kereskedelmi cégeknek szóló postaküldemények kézbesítésének szabályozása. (687—1448 l.)

Barta Lajos Budapesten.

- Budapest legújabb térképe. 1909. (1 l.) Budapest, 1909. Barta Lajos 20 f.
- Ugyanaz utczejegyzékkel. 1909. (1 l. borítéklappal.) Bpest, 1909. U. o. 60 f.
- Führer. Neuer illustrierter — von Budapest und Umgebung. 1909. Mit 60 Illustrationen und einem Plan der Stadt. (16-r. 96 l.) Bpest, 1909. Barta Lajos 1 k.
- Mihályfi József. Legújabb budapesti útmutató. 1909. Hiteles adatok alapján szerkesztette M. J. 60 képpel és Budapest legújabb színes térképével. (16-r. 96 l.) Bpest, 1909. Barta Lajos 80 f.

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

- Apponyi Albert, Count —. A Brief Sketch of the Hungarian Constitution and of the Relations Between Austria and Hungary. (N. 8-r. 75 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. 80 f.
- Benkő Imre. Nemes családok Nagykőrösön 1848 előtt. Lezármazási táblákkal és czímerekkel. (N. 8-r. 399 l.) Nagy körös, 1908. Benkő Gyula biz. Bpsten 6 k.
- Farkas Desiderius. Kriegsspielübungen (Übungen mit Gegenteiligkeit) samt Gedachten Lösungen. I. Heft. (N. 8-r. 149 l.) Sopron, (é. n.) Benkő Gyula biz. Bpsten 3 k. 50 f.
- 140 Kriegsspielannahmen. Gesammelt von D. F. (N. 8-r. VIII, 140 l.) Sopron, (é. n.) Benkő Gyula biz. Bpsten 4 k. 40 f.
- Héczey István. A művelődés fejlődésének törvénye. (8-r. 94 l.) Bpest, 1907. Benkő Gyula biz. 2 k.

Deutsch Zsigmond és társa Budapesten.

- Jászi Oszkár, Rácz Gyula, Zigány Zoltán. A választójog reformja és a magyarság jövője. Második ezer. (N. 8-r. 82 l.) Bpest, 1908. Deutsch Zsigmond és Társa. 1 k.

Fenyvesi Béla Kaposvár.

- Betnár Béla. A szarvasvipera. Elbeszélések. (N. 8-r. 108 l.) Kaposvár, 1908. Fenyvesi Béla.

Földes Ede Nagyenyed.

Székely Ödön. Tüzoltók és tüzrendészeti hatóságok zsebkönyve (Iskolai tüzoltók tankönyve.) (K. 8-r. 55 l.) Nagyenyed, 1908. Földes Ede 70 f.

Grill Károly könyvkiadóvállalata Budapesten.

Collins F. Howard. Spenser Herbert synthetikus filozófiájának kivonata. *Spencer* Herbert előszavával. Az 5-ik angol kiadásból fordították *Jászi* Oszkár dr., *Pekár* Károly dr., *Somló* Bódog dr. és *Vámbery* Rusztem dr. *Pekár* Károly dr. bevezetésével. 2. kiadás. (8-r. L, 606 l.) Bpest, 1908. Grill Károly kkv. 12 k.

Compendiumok gyűjteménye, Jogi —. XXV. kötet. (8-r.) Bpest, 1909. Politzer-féle kkv.

XXV. kötet. *Szende* Pál dr. A végrehajtási eljárás és a csődjog vázlata. Szigorlók, ügyvédi s bírói vizsgára készülők, valamint a gyakorlat emberei részére írta Sz. P. 3. teljesen átdolgozott és a végrehajtási novella (1908. XLI. t. cz.) intézkedéseivel bővített kiadás. (147 l.) 2 k. 50 f.

Iratmintatár, Igazságügyi — a peres és perenkívüli közpolgári, hiteljogi és bűnvádi eljárás köréből. Szerkesztették: *Tatics* Péter dr. és *Bedő* Mór dr. Közreműködtek: *Szölösy* Oszkár dr., *Hoselitz* Gyula dr., *Szilágyi* Vilmos István dr., *Lányi* Márton dr. 2 kötet. (N. 8-r.) Budapest, 1908. Grill Károly kkv. A 2 kötet vászonba kötve 30 k. I. kötet. Sommás-, rendes-, választottbírói, szerzőjogi, végrehajtási, telekkönyvi, házassági, örökösödési, és gondnoksági eljárás. (466 l.)

II. kötet. Váltó, kereskedelmi, czéggjogi, csőd és bűnvádi eljárás. (455 l.)

Király János. Magyar alkotmány és jogtörténet különös tekintettel a nyugat-európai jogfejlődésre. I. kötet. I. Bevezető rész: A nyugati alkotmány- és jogfejlődés a kezdő középkorban. II. Magyar alkotmánytörténet a középkorban. (N. 8-r. XV, 727 l.) Bpest, 1908. Grill Károly kkv. 16 k. 40 f.

Könyvtár, Magyar közigazgatási —. A Magyar Tud. Akadémia nemzetgazdasági bizottságának megbízásából szerkeszti *Földes* Béla. III. kötet. (N. 8-r.) Budapest, 1908. Grill Károly kkv.

III. kötet. *Acsády* Ignác. A magyar jobbgátság története. (551 l.) 8 k.

Mártonfy Marczel dr. A részvénytársasági jog vezérfonala. Különlenyomat a «Magyar Jogi Lexikon» VI. kötetéből. (8-r. 356 l.) Bpest, 1908. Grill Károly kkv. 5 k.

Nietzsche Frigyes. Im-igyen szóla Zarathustra. Fordította *Wildner* Ödön dr. (N. 8-r., 440 l.) Budapest, 1908. Grill Károly kkv. 6 k.

Ward F. Lester. A haladás lelki tényezői. Fordította *Dienes* Valéria dr. (8-r. XXX, 363 l.) Bpest, 1908. Grill Károly kkv. 6 k.

Kilián Frigyes utóda Budapesten.

Ajtai József dr. A választási reform. (8-r. 136 l.) Bpest, 1908. Kilián Frigyes utóda 2 k.

Kókai Lajos Budapesten.

Bereczky Sándor. A keresztyén egyház rövid története. Polgári és középiskolák III. oszt. számára. 6. kiadás. (8-r. 119 l.) Bpest, 1909. Kókai Lajos. 80 f.

Lukácsy Imre. Ománság népe. (Lex. 8-r. 28 l.) Pécs, (é. n.) Kókai Lajos biz. Bpsten. 50 f.

Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) r.-t. könyvkiadóvállalata Budapesten.

Forrai Soma. A magyar gyorsírás tankönyve. A Gabelsberger-Markovits-rendszer szerint iskolai és magánhasználatra. Vitairási rész. 4. kiadás. (8-r. XXVII, 83 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. 1 k. 40 f.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

Kaiser Gizella. A gépirás tankönyve. Átnézte és minden részben megvitatta *Tóth* Béla. (N. 8-r. 237 l.) Bpest, 1908. Lampel R. r.-t. szort. 3 k.

Léderer Ábrahám. A megelégedésre való nevelés. Különlenyomat az «Izr. Tanügyi Értesítő» XXXIII. évfolyamából. (Lex. 8-r. 20 l.) Bpest, 1908. Lampel R. r.-t. szort. biz. 60 f.

Wichelhaus H. dr. Népszerű előadások a chemiai technológia köréből. Fordította *Pfeifer* Ignác. Az eredetivel össze-

hasonlította és hozzá észrevételeket írt *Wartha* Vincze dr. 192 rajzzal. (N. 8-r. XII, 783 l.) Bpest, 1908. Lampel R. r.-t. szort. biz. Vászonba kötve 18 k.

Légrády Testvérek Budapesten.

Hölgyek naptára 1909. Szerkeszti Sz. *Nogáll* Janka. (16-r. 274 l.) Bpest, 1909. Légrády Testvérek. Kötve 3 k. 60 f.

Könyvtára, Az egészségápolás —. Szerkeszti *Sugár* K. Márton dr. XII. kötet. (K. 8-r.) Bpest, 1908. Légrády Testvérek. Vászonba kötve.

XII. kötet. *Riecke* E., Med. dr. —. A bőr, a hajak és kör-mök egészségstana egészséges és beteg állapotban. 17 kép-pel. (210 l.) 2 k.

Magyar Földrajzi Intézet r.-társ. Budapesten.

Észak-Amerika iskolai falitérképe. A vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. miniszter megbízásából tervezte és rajzolta *Kogutowicz* Manó. Mérték 1:8.000.000. 4. javított kiadás. Bpest, 1908. Magyar Földr. Int. r.-t. Vászonra vonva védőborítékban 17 k., lécczel 19 k.

Palesztina a bibliai események színhelye. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter megbízásából tervezte és rajzolta *Kogutowicz* Manó. Mérték 1:200.000. Bpest, 1908. Magyar Földr. Int. r.-t. Vászonra vonva védőborítékban 14 k., lécczel 16 k.

Pallas irod. és nyomdai részv.-társ. Budapesten.

Kossuth apánk nagy képes naptára az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Kurucz* Péter. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Magyar ember naptára, A — az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Kurucz* Péter. Huszonegyedik évfolyam. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Magyar gazdálkodók naptára az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Szölösy* István. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Budapest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Negyvennyolcas függetlenségi népnaptár az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Szölösy* István. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Obsitos jókedvű kalendárium, Az — az 1909-ik esztendőre. A magyar nép multságára glédába állította Vitéz *Hári* János. Huszonegyedik évfolyam. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Pallas kis képes családi naptára az 1909-ik esztendőre. Szerkeszti *Darvas* Gábor. Tizenegyedik évfolyam. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Pallas nagy képes családi naptára az 1909-ik esztendőre. Szerkeszti *Darvas* Gábor. Tizenegyedik évfolyam. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Pallas zsebnaptár 1909. (16-r. 30 számozatlan lap.) Bpest, 1908. Pallas r.-t. 40 f.

Pénztárca-naptár 1909. évre. (1 l.) Budapest, 1909. Pallas r.-t. 30 f.

Szabadságharcz nagy képes naptára az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Kurucz* Péter. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Szent Erzsébet keresztény honleányok naptára az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Jámbor* Flórián. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Szent István király keresztény családok naptára az 1909-ik esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti *Jámbor* Flórián. (Lex. 8-r. 60, XX I.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Tárca-naptár az 1909-ik évre. Huszonehetedik évfolyam. (16-r. 30 számozatlan lap.) Bpest, 1909. Pallas r.-t. 40 f.

Ranschburg Gusztáv Budapesten.

d'Isoz Kálmán. *Arnold* György. (8-r. 20 l.) Bpest, 1908. Ranschburg Gusztáv biz. 1 k.

— *Körmöczbánya* zenészei a tizenhetedik században. (8-r. 27 l.) Bpest, 1907. U. o. 1 k.

— *Körmöczbánya* XV—XVI. századi zenészeiről. (8-r. 23 l.) Bpest, 1908. U. o. 1 k.

Stein János m. kir. egyetemi könyvk. Kolozsvárt.

Anka Aurél dr. A modern gyalogsági fegyverek által okozott lött sebek hadisebészeti jelentősége. A nyolcz mm. Manlicherrel eszközölt kísérletek alapján. Különnyomat a «Honvédorvos» 1907/8. évi számaiból. (N. 8-r. 142 l.) Bpest, 1908. Stein János biz. Kolozsvárott 3 k. 50 f.

Toldi Lajos Budapesten.

Markovits Iván. Lehrbuch der Deutschen Stenographie nach Gabelsbergers System für Schul-, Privat- und Selbst-Unterricht. I. Theil: Korrespondenzschrift. VIII. Auflage. (8-r. XIV, 110 l.) Bpest, 1909. Toldi Lajos 2 k.

Rendeleték tára, Magyarországi —. Negyvenkettedik évfolyam. 1908. VII—VIII. füzet. Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. (N. 8-r. 1097—1501 l.) Budapest, 1908. Toldi Lajos biz. 4 k. 40 f.

Vitéz A. Kassán.

Barthel Chr. Tejgazdasági bakteriologia. A svéd eredeti után németből fordította Szigeti *Warga* László. (8-r. VIII, 112 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 3 k.

Bernát István és Rubinek Gyula. Törvényjavaslat a mezőgazdasági kamarákról. Előadói tervezet. (8-r. 31 l.) Bpest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán. 20 f.

Blanár Béla dr. Négy alkalmi beszéd (8-r. 18 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 30 f.

Hermann Ottó. A madarak hasznáról és káráról. Képekkel ellátta *Csörgy* Titusz és *Verényi* Elemér. 4 színes képpel és 138 ábrával. 3. bővített kiadás. (8-r. 398 l.) Bpest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán. 1 k.

Illés Nándor. A vadőr. Kézi tankönyv a m. kir. erdőőri szakiskolák számára. *Darányi* Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából írta I. N. 120 ábrával. (8-r. 403 l.) Bpest, 1907. Vitéz A. biz. Kassán 1 k.

Kántorkönyvecske, Római katolikus —. Tanítóképző-intézeti tanuló és kántorok számára. 2. kiadás. (8-r. 88 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 1 k. 10 f.

Kovács Zsigmond, Hamvai —. Kassai írók a mohácsi vésztől máig. A Kassai Kazinczy-kör támogatásával. (8-r. 298 l.) Kassa, 1907. Vitéz A. 3 k., kötve 5 k.

Lovas Sándor. A legújabb állami telepítések Magyarországon. *Darányi* Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából írta L. S. 104 ábrával és rajzzal. (8-r. 426 l.) Bpest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán 2 k.

Marek József dr. A tehénnek tögygümőkórja. *Darányi* Ignác magyar királyi földművelésügyi miniszter megbízásából írta M. J. 9 szövegábrával és 5 táblával. (8-r. 47 l.) Bpest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán 50 f.

Nagy Olivér dr., Eöttevényi —. A protestáns autonomiáról. (8-r. 30 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 60 f.
— Küzdelem a szabadságért. Ünnepi beszéd. (8-r. 14 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 30 f.

Nagy Olivérné, Eöttevényi —. A kik a boldogságot keresik. Regény. (8-r. 197 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 3 k.

Páter Béla dr. Gazdasági növénytan. I. rész. A virágtalan növények ismertetése, különös tekintettel természetű növényeink betegségeire. 100 ábrával. (8-r. XV, 183 l.) Kassa, 1907. Vitéz A. 2 k. 80 f.

— Ugyanaz II. rész. A virágos növények ismertetése. 172 ábrával. (8-r. VIII, 296 l.) Kassa, 1908. U. o. 7 k.

— Növénybuncz-alak- és élettan. Gazdasági akadémiai hallgatók számára. 147 ábrával. (8-r. III, 211 l.) Kassa, 1907. U. o. 6 k.

Reischl Vilmos. A teljes tej és melléktermékeinek vizsgálata a dr. Gerber-féle acidbutyrométerrel, valamint a tej, újszintén a tejszín, zsírtartalom értékszerinti fizetése. 20 ábrával. Függelék: A tejgazd. intézmények és tejgazd. szakirodalom. (8-r. VIII, 71 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 2 k.

Rendelet a húsvizsgálat tárgyában és útmutató a nem állatorvos húsvizsgálók részére. (2-r. 18 l.) Budapest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán 20 f.

Stuhlmann Patzik dr. Újabb lélektani módszerek és törekvések. (N. 8-r. 64 l.) Kassa, 1908. Vitéz A. 1 k.

Tomka Sándor. Tanulmányok. Gondolatok. (K. 8-r. 94 l.) Debreczen, 1908. Vitéz A. Kassán. 1 k.

Wagner János. Magyarország gymonvényei. Irta és a színes táblákat festette W. J. 12 táblán 51 színes és 210 szövegek közötti képpel. (N. 8-r. 384 l.) Bpest, 1908. Vitéz A. biz. Kassán. 3 k.

Révai Sámuel.

1833—1908.

Irta: *Molnár Imre.*

A magyar könyvkereskedelmet súlyos veszteség érte. Révai Sámuelben, a ki november 13-án örök pihenésre csukta le szemeit, egyik díszét vesztette el. Vagy tizenöt éve, hogy Révai Sámuel már nem volt aktív munkása a könyvkereskedelemnek, hanem több annál: megszemélyesítője annak a szellemnek, mely a magyar könyvkereskedelem ideális törekvéseit áthatja. Azok az évek, melyekben Révai Sámuelnek a magyar könyvkereskedelemmel már nem volt fizikai kapcsolata, megérlelték az ő eszméit és ezeknek a sugárzása az ő alakját a modern magyar könyvkereskedelemre nézve teljes jelentőségében tünteti fel.

Révai Sámuel boldog megleléssel zárhatta le fáradt szemeit. Mögötte egy hosszú élet, melyben harmonikusan oszlanak el a küzdésnek, a fáradalmas munkának, a sikernek, a bő aratásnak és a kontemplatív megpihenésnek szakjai, megaranyozva a családi boldogság enyhe derűjétől. Kijutott neki a küzdelmek gyönyörteljes szenvedéseiből kezdetén a pályának, melyre nem vitt egyebet az istenadta intellektusnál, sejtelmes vágyaknál és szívós akaraterőnél és aczélos jellemnél; kijutott neki férfikora delén a küzdelmes munka bő sikere: törekvéseinek, eszméinek megvalósulása; s kijutott Révai Sámuelnek a pihenés éveiben, hogy régi ideáljának, a tudományos búvárlatnak éljen — s pihenőben írásba tegye, rendszerbe foglalja gazdag tudásának kincseit, a maga élettapasztalatokon átszűrt tudományos elméletét és egyéni filozofiját az emberi jólétről.

Micsoda útát tett meg Révai Sámuel attól fogva, hogy Eperjesen könyvkötőinasnak állt be, egészen eladdig, míg még megírta «A társadalmi jólét föltételei» című tudományos nagy művét?! Ötvenöt hosszú esztendő választja el ezt a két határpontot: 1846 től 1901-ig. S a könyvkötőtanoncz, mialatt a maga mesterségét tanulta s füzte és ragasztotta a régi foliansokat, mik Eperjes városában, e felvidéki kulturcentrumban, kezeügyébe kerültek, megihletődött attól a homályos, sejtelmes szellemtől, mely e könyvekből áradt s lapozgatni kezdett bennük. És meg nem értette őket. És felébredt benne egy kinzó vágy, egy emésztő szomjútság: tanulni, tanulni! De a szegény, magára utalt 13 éves gyerekifjú nem hagyhatta ott kenyéradó mesterségét, hogy iskolába járjon. Folytatta hát azzal, hogy alaposan megtanulja a könyvkötés mesterségét — nappal, s behatoljon a tudás titkaiba — éjjel. Legendák keringenek arról, hogy Révai Sámuel teljesen a maga esze szerint mint küzködött-vergődött keresztül azokon az alapelemekben, melyek csupán a közepes műveltség kellékei. Már nős ember és egy virágzó könyvkötő-műhely tulajdonosa volt Eperjesen, szerény kis lakása már visszhangzott a gyerekek zsvajjától, mikor Révai Sámuel még változatlanul folytatta azt a gyerekkori szokását, hogy éjjeleken át tanult s igen sokszor esett meg, hogy a kora reggeli napsugár ott viaskodott a halvány világú olajlámpás reszkető fényével, mely mellett Révai Sámuel tanulgatott — immár magasabb rendű tudományokat: matematikát, filozofiat és nyelveket. S mialatt tanult s mialatt kis műhelyét

vezette, — minekutána közben Budapesten, Nagyszombaton és Bécsben gyarapította szakmabeli képességét — látóköre egyre tágult. A maga mesterségében egyik szálát ismerte fel annak a hálózatnak, melylyel a könyv a kulturába beleszövődik s ezen a kapcsolaton fejlődött és érlelődött meg benne a hivatás érzete hogy a kulturának, melynek örök áldozati lángja lobogott a lelkében, ne csak közvetve, alárendelt szerepben, hanem közvetlen tevékenységgel, a kohó mellett legyen harciosa és munkása. Szilárd el-tökéléssel tartott czélja felé s mihelyt alkalom kínálkozott reá, megvalósította. 1859-ben átvette Eperjesen a Vetter-féle könyvkereskedést, melyet Benczúr József 1834-ben alapított. Ez a könyvkereskedés az akkori Eperjes intelligenciájának gyűlhelye volt s Révai Sámuel itt érintkezésbe jutott a társadalmi és politikai élet vezető elemeivel, a híres collégium tudós professoraiival s a fejlett eperjesi kulturélet minden tényezőjével. A fiatal, komoly s a szokottnál sokkal nagyobb műveltségű könyvkereskedő csakhamar közbecsülésben álló személyiséggé lön. Az üzlet, melyet átvett, felvirágozott, mert Révai Sámuel csakhamar vérbeli könyvkereskedő lett, a ki boltjában nem csak árusította az irodalom termékeit, hanem irodalmat terjesztett és eszméket propagált. Ő ismerte a könyveket, mik boltjába kerültek s minden érdemes irodalmi műnek, lett legyen az tudományos vagy szépirodalmi, hivatásának tudatától eltelve szóval és tettel egyengette útját oda, a hol az a maga kulturális céljait szolgálhatta. Az abszolutizmus korszakában, midőn a nemzet elfojtott vágyai, kétségbeesése, bilincsbe vert szelleme költői metaphorákban juthatott csak szóhoz: vajjon volt-e képzelhető nemesebb és lelkesebb hivatás egy vidéki magyar könyvkereskedő számára, mint a költők és tudósok suttogó szavának utat nyitni a szívekhez s az elmékhez? Révai Sámuel az eperjesi kis boltban megérezte és megértette az idők járását.

Egyéniségének egyik alapvonása volt a jó ügybe vetett hit, annak a jó ügynek a diadalában való hit, melyet alapos és becsületes *munka* készít elő. Azoknak a nemes optimizmusa élt az ő lelkében, a kik mindent az önmaguk szívós munkájának köszönhetnek s a kik a maguk erejében és akaratában találják fel egyetlen segítő társukat. Révai Sámuel erősen hitt abban a kibontakozásban, mely az 1867-ki kiegyezés alakjában új, jobb utakra terelte a nemzet sorsát s mialatt Eperjesen szerény keretekben vitte szépen fejlődő üzletét, egyúttal szövögette a jobb idők számára való terveit. Már Eperjesen kezd könyvkiadással is foglalkozni; ez az első lépés későbbi nagy terveire. Újságot is ad ki, melybe értékes cikkeket ír városi és kulturális kérdésekről. Előszeretettel foglalkozik könyvtárügyekkel s ő az első, a ki a közreműködésével megalapított eperjesi Széchényi-körben tartott felolvasásában a nyilvános könyvtárak szükségességére rámutat.

1869-ben Budapesten megalapítja a Révai Testvérek czéget, melynek vezetését eleinte testvérére bizza. Majd maga is Budapestre költözik. Sok tervvel és nagy tetterővel fog hozzá könyvkiadóhivatalának szervezéséhez, a mellett, hogy a szortiment-üzletet is nagy gondnal ápolja. Eleinte a Koronaherczeg-utcában, később a Váci-utcában van a czég telepe s alig néhány év

leforgása alatt a Révai-féle könyvkereskedés a főváros egyik legkeresettebb könyvkereskedése lesz. Ennek a gyors fejlődésnek a magyarázata az, hogy Révai Sámuel egészen új szellemet vitt bele az üzletébe: a közönséggel való bánásnak azt a lekötelő, előkelő módját, mely kellemes nyomokat hagy maga után és azt az elvet: senkitől teljesíthető kívánságot, felvilágosítást, szolgálatot, tanácsot, meg nem tagadni. Régebben — primitívebb állapotok mellett — a könyvkereskedőtől sok mindenféle dologban kértek felvilágosítást az emberek s a ki valami dolgával a Révai-féle könyvkereskedésben járt, szívesen emlékezett reá akkor is — ha könyvekre volt szüksége. A kinek pedig valami irodalmi dologban volt szüksége útmutatásra, az épenséggel megelégedve jött ki a Révai-féle boltból. (Hogy mennyire szerette és becsülte Révai Sámuel a maga hivatását, arra nézve jellemző, hogy ha valamely nagyon ifjú vevő oly — bár jeles — könyvet vagy művészeti publikációt kért, mely nem illett korához, hát nem adta el neki, hanem a maga szeretetreméltó módján megkérte, hogy jöjjön, ha majd idősebb lesz.)

Igy szokta meg hamarosan a budapesti közönség a Révai-féle váczi-utcai könyvkereskedést s a közönség nyomán jöttek az írók és művészek s a kis boltból hamarosan szellemi centrum lett. Eszmecserékből, diskurzusokból irodalmi tervek szűrődtek le s az irodalmi események követték a terveket.

A 80-as években kezdi meg Révai Sámuel intenzív kiadói tevékenységét, a mikor nagy műveltségét, fejlett ízlését, a viszonyok beható ösmertetését, valamint a tudomány, irodalom és művészet vezető köreivel való összeköttetéseit állíthatta e tevékenység szolgálatába. Ha előveszszük a 80-as és 90-es évek könyvjegyzékeit, látni fogjuk, hogy nincsen az irodalmi működésnek az az ága, melyből kiváló és maradandó termékek ne láttak volna napvilágot a Révai-féle könyvkiadóhivatal útján. Révai Sámuel ismerte a közönséget és ismerte az írókat; itélete mindig bevált és ezért hittek benne az írók is és a közönség is, melyben csakhamar tudattá vált, hogy a könyv, mely a Révai-féle kiadóhivatalból került ki, csak jó lehet. Egyik legnagyobb szabású és könyvárúsi szempontból egyik legzseniálisabban organizált vállalkozása volt Révai Sámuelnek «Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben» című és néhai Rudolf trónörökös védnöksége alatt Jókai Mór főszerkesztésével megindult nagy műnek terjesztése. Az ezzel a munkával elért sikerek a Révai-czéget egy csapásra országos hírűvé tették s az üzletnek nagyarányú kiterjedést adtak. A nagy szervezettel, mely mindenáron rendelkezésére állt, sikeresen terjeszthette kiadványait, de nagyobb szabású tervek keresztülvitelére is gondolhatott. Jókai, Mikszáth, Tolnay Lajos, Abonyi Lajos, Beniczky s a nyolczvanas évek irodalmának sok más jelese ekkor már Révai útján adták ki műveiket, melyek a Révai-czég erélyes, országos agitációja folytán, egyre nagyobb példányszámban keltek el. A közönség kezdett nagyobb arányokban könyveket venni s a könyv kezdett szükségleti czikké válni. Azután jött a nagy szükségleti czikk: a Lexikon. Tisztában volt a Lexikonnak nagy könyvárúsi jelentőségével s oly vállalkozásba ment bele evvel a munkával, a minőre a magyar könyvkereskedelemben még példa nem volt.

Nagy üzleti szervezetére támaszkodva, a nagyarányú részletüzletnek vetette meg alapját Révai Sámuel a Lexikkal, fölismerve, hogy a Lexikon kulturszükségletet csak úgy elégíthet ki, ha mindenkire nézve könnyen hozzáférhetővé válik.

Fiának, Révai Mórnak eszméje és tervei szerint, de hathatósan közreműködve viszi keresztül Révai Sámuel utolsó jelentős üzleti vállalkozását: Jókai százötvenes jubiláris kiadásának közrebocsátását. Ez 1894-ben történt. Révai Sámuel már csak a tervezésben és megalapozásban vesz részt, mert 1895-ben visszavonul az üzletből.

Főbb vonásaiban, a rendelkezésünkre álló helyhez mért vázlatossággal adtuk íme egy kiváló magyar könyvkereskedőnek s a modern magyar könyvkiadás egyik úttörőjének rajzát. Kétségtelen, hogy mély nyomokat von Révai Sámuel tevékenysége a magyar könyvkereskedelemben: nemcsak a maga üzletkörén belül való ténykedésével, hanem a könyvkereskedelemben osztályérdekeinek előmozdítása körül kifejtett fáradozásával is.

Révai Sámuel volt megindítója és legkitartóbb előharcosa annak a mozgalomnak, mely a «Magyar Könyvkereskedők Egyesülete» megalkotását célozta. Az Egyesület hálája jeléül örökös tiszteletbeli tagjának választotta, a mikor a magánéletbe vonult vissza.

A hosszú idő alatt, melyben Révai Sámuel a magyar könyvkereskedelemben és a kiadóvállalatokkal összeköttetésben állt, nemes jellemével, puritán gondolkodásával, szeretetreméltó egyéni tulajdonságával, szavának és ítéletének súlyával, mindenek tiszteletét és szeretetét vivta ki. Az újabb könyvkereskedői generációnak, melynek hihetőség alkalmá lesz részletes életrajzát és életének s munkásságának beható méltatását olvasni, mindenkor követésreméltó példaképet nyújt Révai Sámuel nemes és gazdag életharca a magyar könyvért, a magyar irodalomért. A kiknek pedig megadatott, hogy vele egy sorban működjenek s munkálkodjanak a magyar könyvkereskedő nehéz pályáján, azok az ő emlékét kegyelettel zárják lelkükbe.

Az olvasás.*)

Irtta *Alfa*.

Van-e okunk panaszkodni a magyar közönségre, hogy nem szeret olvasni? Mikor annyi könyv, újság, folyóirat jelenik meg magyar nyelven, hogy ötven évvel ezelőtt még álmodni se mertünk volna ekkora termelésről? Klasszikusaink új meg új kiadásokban forognak közkezen, hatalmas irodalmi vállalatok keletkeznek, melyekből mindjárt az első kiadást öt-tízezer példányban nyomják. Könyvtár is annyi van, hogy már tisztességes statisztikával állhatunk elő, főleg az iskolai könyvtárak kezdenek könyvhalmazból becsületes gyűjteményekké válni. Ha még az idevágó statisztikai adatokat is összegyűjtjük, kész volna a káprázat, mellyel lelkiismeretünket el szeretjük altatni.

Nincsen is kétség benne, hogy ezen a téren is haladtunk. Csakhogy ezzel a haladással úgy vagyunk, mint minden haladás kezdetével. Ha előbb

semmi sem volt és azután valami van, ez a valami mérhetetlenül több, mint a semmi. A kérdés az: elég-e az a valami? Ha pedig nem elég, akkor a másik kérdés az: úgy indult-e meg a fejlődés, hogy megbizhatunk folytatásában? nem állott-e be tespedés az első lendület után? A statisztika itt nem használható. Nyitott szemmel bele kell nézni magába az életbe, hogy a statisztikai adatokat megítélhessük. A magyar ember olvasó kedvét illetőleg néhány ily közvetlen megfigyelést gyűjtöttünk, melyet olvasóink megítélése alá bocsátunk.

Könyvek írói majd kivétel nélkül panaszkodnak, hogy ideáiknak nem kél visszhangjuk a közönségben. Mindnyájan monológokat írunk, felelet nem érkezik. Nagy dolog, hogy egy-egy politikai röpirat kis mozgalmat támaszt, mint mikor a szél a víz felszínét fodrozza. Londonban külön irodalmi kategória: The book of the season, az évad könyve; ez a kategória Párisban, Berlinben, még Bécsben is van, de tessék magyar könyvet mondani, a mely erre a tisztségre számot tarthatna. Még regény sem akad, elméledő könyvről szó sem lehet. Az évad botránya az van, sőt az egyik elnyeli a másikat; a könyvet legfőleg megveszik, néha el is olvassák, de meghitt módon nem foglalkoznak vele. Könyv útján itt nem lehet semmiféle mozgalmat kelteni, még támogatni is alig. Ez bizonyára összefügg társadalmi életünkkel. A könyv olvasása magányos foglalkozás ugyan, elmélyedés, párbeszéd az író és olvasó közt, melyet más jelenvaló zavarna, de a közérdeklődés szolgáltatja az ösztönzéseket és az olvasás visszahat a közérdeklődésre. Itt mindenkinek fontosabb dolga van, mint olvasni és érdekesebb tárgya a társalgásra, mint a könyv. Az igazi olvasás elmenekült azok körébe, a kik a társadalmi életen kívül állanak, a kik nemcsak magányosan olvasnak, de magányosan élnek is. Sok úri szobában van könyvtár, de ez a legrendesebb része a szobának, melyet legkevésbé zavarnak. Íróink nem tudnak oly könyveket írni, melyeknek ily nagy hatásuk lehetne? Ez legkevésbé igaz, irodalmunknak még ily kedvezőtlen körülmények közt is rejtett kincsei vannak; de ha nem volnának, sem csodálkoznánk, mert a közönség közömbössége csirájában fojtja meg a megirandó könyvet. A monologizálás türehtelen állapot az íróra nézve, nem is említve, a miről még lesz szó, hogy a kiadó csak nagylelkűségből ad ki ilyeneket. De az évben hányszor nagylelkű egy kiadó? És miért legyen éppen a kiadó nagylelkű, a ki elvégre is üzletember és kell is, hogy az legyen, különben megbukik és akkor még egyszer évenként sem lehet nagylelkű. Valamikor a magyar közönségnek egy kis része támogatta az irodalmat, azaz hazafiúi szempontból vett magyar könyvet, főleg ha tekintélyes ember házról-házra járt az aláírási ívvel. Hajlandó vagyok azt hinni, hogy az a kis közönség kevesebb könyvet ugyan, de bensőbben olvasott. Most a közönség megnövekedett, az irodalom megnövekedett, de a könyv szeretete nem növekedett meg. Az *irodalompártolás* szempontja megszűnt, de a minnek helyébe kellett volna lépni: a lelki szükséglet nem mutatkozik. A házról-házra járó tekintélyes ember helyébe jött a könyvágens, a ki egy gyöngye percünket fölhasználva, néha oly könyveket szó reánk, melyeket eszünk ágában sem volt megvenni és eszünk ágában sincs elolvasni.

*) A szerző szives engedelmével a Budapesti Hírlapból.

A miről a magyar könyv visszhangtalansága tanuskodik, azt megerősíti más körülmény: az irodalmi kritikának szervezetlensége, gyöngesége, sorvadása. Ha a közönségünk szeretné a könyvet, akkor kíváncsi volna, mit mondanak a könyvről hivatott bírálók, akkor érdeklődnék a könyv története, sorsa iránt. Angliában, a könyvszeretet klasszikus országában, egész sora az irodalomkritikai lapoknak tájékoztatja a közönséget a megjelent könyvekről, azok tartalmáról, értékéről. Németországban a közönségnek ez a tájékoztatása decentralizálva van, beláthatatlan tömege a napilapoknak és folyóiratoknak ad tekintélyes helyet az irodalmi kritikának. Párisban a jó könyv híre futó tűzként terjed. Nálunk a hírlapirodalom és irodalom régi benső kapcsolatának hagyományát csak két-három napilap tiszteli; van olyan is, mely a beküldött könyveknek még címét sem közli; a Budapesti Szemle kritikai rovata mindinkább sorvad; ha a fiatalok nem volnának, kik egy-két orgánumban a kritikával is erősíteni iparkodnak pozíciójukat, a magyar kritika még mélyebb álomba merülne. Olvasó közönség, mely csak némileg is szeretné a könyvet, nem tűrné ezt az állapotot. A közönség szuverén; a mit kíván, megkapja, a mit parancsol, megtörténik. Közömböségét semmi sem bizonyítja oly világosan, mint a magyar irodalmi kritika hallatlan tespedése. A kiadók kétségbe vannak esve. Nem tudják, mit csináljanak, hogy a jó könyvet terjesszék. Maguk iratnak rövid ismertetéseket a lapok számára, de nagyon természetes, hogy ez a reklámsmertetés, ha még annyi izléssel és objektivitással van is megírva, hatástalan marad. Független kritikai lapot senki sem mer indítani, mert senki sem kér belőle. Igaz, hogy bajos nálunk kritikát írni. A közönség irodalmi ízlése annyira megromlott, hogy a kritikában is csak a botrányt keresi, a könyv agyondorongolását, vagy annak kimutatását, hogy a könyv plágium. Ez a legkedveltebb eset, mely a napilapokat is érdekli, nem annyira, mint a bankrablás, de mégis egy-két hasáb erejéig. A kritikának a helyzete is fölülte nehéz. Kis irodalmi társadalom vagyunk, melyben mindenki mindenkivel mindig találkozik. Dicsérni és gáncsolni ily körülmények közt egyaránt nehéz. A reklám-kritika az írókat is annyira elkényeztette, hogy minden objektiv kritikában orvtámadást hajlandók látni. Így egészen különös állapot fejlődött ki. Sok igen tehetséges írónk van, köztük számos olyan, ki szeretettel tud elmélyedni mások műveibe és az elemzésben is járatos; jó írónk és jó kritikaink vannak; de nincsen kritikai fórum, mely a közönséget értesítené arról, mi történik az irodalomban, a közönség pedig elidegenedett a könyvtől és nem kívánja meg a kritikai útmutatást.

A közönségnek sejtelve sincs róla, mibe kerül oly magyar könyv kiadása, mely nem iskolai könyv vagy kalendárium, vagy úgynevezett diszmunka. Nem a nyomtatási költséget értem, hanem a fáradságot a szerző és a hősies elszántságot a kiadó részéről. Nem akarom az ily esetben lejátszó jelene- teket leírni, túlságosan szomorúak. A kiadó kilenc esetben tíz közül *nemet* mond, akárki a szerző és akármit mond. Nincs Magyarországon öt író, kinek biztos kiadója volna; de ha öt van is, ezek sem tudnának megélni könyveik jövedelméből; egy-kettő

közülök minden öt évben ír egy-egy kötetet, azt talán el lehet helyezni. Ha a közönség tudná, mily honoráriumot ajánlanak föl az írónak, elképedne. Ha a közönség tudná, miféle miniszteri, akadémiai és más testületi stb. hozzájárulások szükségesek, hogy magyar könyv megjelenhessen, megdöbbenne. Az író rendesen mélyen megalázva hagyja el a kiadó irodáját. Azt kérdi magától: Kinek írok én tulajdonképpen? A romantikusok erre azt felelik: Hát a hírnév, hát az eszme kultusza? A nagy alkotások előbb-utóbb utat törnek maguknak. A nagy alkotások! Nem ezekről van szó; nem ezekből él meg az író, az irodalom, a közönség, a kiadó. A nagy alkotás oly ritka és ezer meg ezer jóra való alkotásnak kell megelőznie a nagy alkotást. Utat tör magának! De mikor? Mikor a szerző már meghalt vagy megöregedett és szárnyaszegetten abbahagyta az írást. Azt hiszik, hogy Katona csak a Bánk bán-t írta volna, ha akkor lett volna irodalmi élet Magyarországon? Az irodalmi élet nem áll véletlenül létrejövő alkotásokból, az organikus folyamat, melynek megvannak a maga fejlődési feltételei. Csak az egyes ember hiheti, hogy ő tehet, a mit akar, írhat vagy nem írhat, törődhetik irodalommal vagy nem törődhetik. Épp úgy mondhatnók, hogy a szántóföldön csak nő majd valami, akár szántunk, vetünk, akár nem. A hol nincs közönség, mely szereti íróit, mely szeret olvasni, ott nincsen irodalmi termelés. nincsen kritika, ott nincsen irodalmi termelés, nincsen kritika, ott a kiadók kénytelenek iskolakönyveket, kalendáriumokat, diszmunkákat kiadni. Az író pedig, a javíthatatlan, vagy a maga kockázatára adja ki könyvét, vagy segítséget kér fűtől-fától, vagy végre megjavul és hallgatást parancsol lelkének.

De mi az oka ennek a helyzetnek? Közönségünk nem rosszabb más közönségnél, fogékony-sága sem kisebb, sőt meg kell mondani, hogy külföldi műveket szép számmal fogyaszt. Ha egy emberrel van szó, akkor beszélhetek rosszlelkűségről, korlátoltságról, műveltségről; de ha nagy tömeg van előttem, akkor általános okokat kell keresnem, ha valamely általános jelenséget akarok megmagyarázni. Az is bizonyos, hogy a közönséget vezetni lehet, sőt nevelni is. De őszintén megval-lom, hogy sem az okokra nem tudok biztossággal rámutatni, sem a javítás módjait nem tudom bizalommal kijelölni. Mondják, hogy a hírlapirodalom elszoktatta a közönséget a komolyabb könyvtől. De a német, francia és angol hírlapirodalom gazdagabb, hatalmasabb, elterjedtebb a miénknél a nélkül, hogy ennek a könyv kárát vallotta volna. Mondják, hogy a mulattató (?) irodalom annyira hatalmasba kerítette a közönséget, hogy eszméletű könyv nem ízlik neki. De senki sem fogja bebizonyítani, hogy az elbeszélő irodalom nálunk fejlettebb, mint a külföldön. Mondják, hogy szegények vagyunk. Az igaz, de szeretném azt a kedvtelést látni, melytől a szegénységünk visszatartana bennünket. Mondják, hogy csak politikával, üzlettel, mulatsággal és kártyázással foglalkozunk, ezekhez pedig nem kell könyv. A mulatozókról és kártyázókról le is mondunk, mert le kell mondanunk. De a többiek közt nincsenek-e elegendő számmal, a kik szükségét érzik, hogy egy-egy órára magukra maradjanak és egy becsületes szerző lelkével meghitt beszélgetést foly-

tassanak? Nincsenek-e sokan, a kik fölvilágosítást keresnek, lelküket gazdagítani akarják, tiszta légkörben akarnak lélekzetet venni? Nem akarják a lelki szabadságot? A művészeti élvezetet? Egész nap bajlódom, emberekkel, ügyekkel; dolgozom, boszankodom, lenyűgözve érzem magam. Ne legyen egy óráim, a melyben szabadjára bocsáthatom lelkemet, hogy megbízható vezető segítségével oly magasra emelkedhessem, hogy a mindennapi élet kinja elmaradjon tőlem? Miféle emberek laktának ebben az országban, ha ilyenek is nem volnának akkora számmal, hogy érdemes legyen könyvet írni!

Száz oka lehet annak, hogy a könyv nem kelendő ebben az országban. De az a száz ok mind elszéled, ha mindenki, a ki úgy gondolkodik, mint mi, ezt nyíltan vallja és a jó könyv kultuszában egyesül. Akkor lesz közvélemény, lesz irodalmi kritika, lesz olvasóközönség és lesz jó könyv. A könyvet divattá kell tenni a szónak jó értelmében. Le kell nézni, a ki a könyvet lenézi. Ekkor a könyv nagy hatalommá lesz országunkban és ez a nagy hatalom a legbékésebb és a leghódítóbb, a mely mindenkit meggazdagít és senkitől sem vesz el semmit.

Választmányi indítvány az 1908. közgyűlésre.

A választmány f. é. október hó 28-án tartott gyűlésében elhatározta, hogy a rabatt-szabályzatot újra szövegezi és helybenhagyás végett mint indítványt a közgyűlés elé terjeszti.

Szükségessé vált ez azért, mert az egylet által újabban hozott határozatokat bele kellett illeszteni e szabályzat szövegébe.

Az elnökség ezt megtette, s a választmány ezt a szöveget a közgyűlés elé terjesztendő, indítványa alapjául elfogadta. Egyben elhatározta, hogy a módosított szöveg a Corvinában közzé tétessék s így mód adassék az összes tagoknak az ügyszóhoz hozzászólni.

A Corvina 1908: 31. számában közzétett javaslatra vonatkozólag, az elnökség tényleg kapott több oldalról véleménynyilatkozatokat, a melyeket a lehetőség szerint föl is használt. Ezeknek figyelembe vételével készült az itt következő szöveg, mely ebben a formában megy a közgyűlés elé, mint a *választmány indítványa*:

Szabályzat

a «Magyar Könyvkereskedők Egylete» tagjai által az üzleti forgalomban közönségnek nyújtható kedvezmények tárgyában.

(A választmány által a közgyűlés elé terjesztendő indítvány.)

1. §. A jelen szabályzat intézkedései az egyleti alapszabályok 4. §-ának *b)* pontján; 10. §-ának *d)* pontjain és az 1900. évi egyleti közgyűlés által kötelezőnek elismert «jogszokások» 30. §-án alapulnak.

2. §. Az 1. §-ban idézett szakaszokban foglalt intézkedések szerint mindazon czégek által, melyek az egylet kötelékébe tartoznak, a *vevőközönséggel szemben a bolti árak tartandók be*.

3. §. Tilos ezek folytán nyilvánosan, azaz a sajtó, falragaszok, körlevelek, könyvjegyzékek vagy hasonló, a nyilvánosság szolgálatában álló eszközök felhasználásával a közönségnek szálalékot akár leengedés alakjában, akár ezt helyettesítő kedvezmények ígérése által hirdetni, avagy ajánlani.

4. §. Ép így tilos bármiféle engedmény szóbeli ajánlása. Az ily ajánlásokkal szemben, — nehéz ellenőrzésük és kipuhatolásuk folytán — különös szigor alkalmazandó.

5. §. Szálalék engedése általában még akkor is megtagadandó, ha a vevő kéri azt. Kivételeknek csak akkor van helye, ha 20 koronát meghaladó készpénzvásárlásoknál a vevő a vásárt a rabattengedménytől teszi függővé. De ily esetben az

engedmény Magyarországon megjelent könyveknél 10%-on, külföldön megjelent könyveknél pedig 5%-on túl nem mehet.

6. §. Kivételt képeznek továbbá:

a) Hatóságok, nyilvános könyvtárak és ilyenekkel bíró közintézetek, iskolai és népkönyvtárak, olvasókörök és kaszinók, közművelődési és jótékonyági egyletek. Mindezek legfeljebb 10% engedményre tarthatnak igényt.

Külföldön megjelent könyvek után a fentemlített hatóságoknak, könyvtáraknak és egyleteknek, azok határozott kívánságára 100 koronán aluli vásárlásoknál 5%, 100 koronán felüli vásárlásoknál pedig legfeljebb 10% engedmény adható.

b) Viszontelárusítók, kik bár az egyletnek nem tagjai, de a könyvkereskedést iparszerűleg űzik. Ezek általában 15%-nyi engedményben részesíthetők, ha a vidéken űzik üzletüket s e szabályzat betartására kötelezettek. A fővárosban csupán engedélyezett viszontelárusítóknak adhatók el könyvek.

A viszontelárusítóért a szállító könyvkereskedőt terheli szavatosság a szabályzat betartásáért.

c) Ugyancsak kivételnek elemi népiskolai tankönyvek, ima- és templomi énekeskönyvek, valamint colportage-czikkek, naptárak, ponyvakiadványok és egyéb, a hálóipar tárgyát képező vállalatok (köszöntők, levelezők, szakácskönyvek, képes gyermekkönyvek, népies iratok), melyek terjesztésénél a kiadók 5% és szállítás dolgában nincsenek az egyleti tagokra korlátozva.

d) Kiadóknak az alapszabályok 10 §-a e) pontjának 2-ik bekezdése értelmében — különösen indokolt esetekben — meg van engedve egyes műveket — kivéve bármiféle iskolakönyvet — tömegesebb példányszámban hatóságoknak, intézeteknek, társulatoknak külön leszállított áron akár közvetlenül, akár valamely szortiment közvetítésével szállítani. Az ily ügylet semmiféle formában sem hirdethető.

e) Kiadóknak valamely hatósággal létesített oly megállapodása, mely szerint a hatóság a kiadó ajánlatára a könyv olcsóbb kedvezményes árát csak kihirdeti alárendelt hivatalainak s azok egyes példányokat az olcsóbb áron tetszésük szerint rendelnek, vagy nem. Ez esetben azonban a kiadó köteles a kedvezményes árból legalább 25%-ot engedni a könyvkereskedőnek, ha ez jogosított rendelő számára hozat példányt.

f) Néptanítók, kik tanítványaik tankönyvszükségletét közvetítik, az ily tankönyvekre nézve.

7. §. Kizárja e szabályzat bármiféle kedvezmények nyújtását, a mennyiben megtiltja a bérmentes csomagokat, portó-megtérítéseket, ingyenpéldányokat, egyszóval mindama kedvezményeket, melyek alkalmasak arra, hogy a rabatt értékét helyettesítsék vagy pótolják.

Bérmentes küldemények megengedvők:

a) megtekintésül küldött könyvszállítmányoknak;

b) ha a megrendelés összege a 10 koronát meghaladja (de nyilvánosan hirdetni ezt sem szabad).

8. §. «Ingyen-könyvek» csak a következő esetekben adhatók:

a) iskolakönyvek mutatványpéldányai az iskolai igazgatóságoknak és szaktanároknak;

b) ajándékok tanintézeteknek, jótékonyági egyleteknek, tanulói könyvtáraknak, azok külön kérelmére.

Az ily ajándékok azonban csak esetről-esetre adhatók s nem képezhetik valamely üzletkötés feltételét.

9. §. A 3. §-ban foglalt hirdetési tilalom kiterjed a 6—8. §-ban felsorolt esetekre is.

10. §. Antiquároknak, kik az egyletnek nem tagjai, általában nem szabad szállítani, kivéve a 6. §. c) és 12 §. a) alatt felhozott esetekben.

11. §. Folyóiratokból árengedmény egyáltalán nem adható.

12. §. Fenti határozatok nem vonatkoznak:

a) oly irodalmi vagy művészi kiadványokra, melyek már az ódonadászathoz tartoznak. Az ily műveknél, a mennyiben a bolti áron alul hirdettek, a hirdetésben világosan és félremagyarázhatatlanul megjegyzendő, hogy azok ódon, esetleg használt, vagy hibás állapotban vannak, vagy már a kiadó által is leszállított művek.

b) Zeneművekre, minthogy azokra külön eladási határozványok vannak megállapítva.

13. §. Leszállított árú műveknél, bolti árnak a kiadó által megszabott olcsó ár tekintendő.

14. §. Az egylet tagjai a jelen szabályzatban foglalt megállapodás betartására 400 korona kötbér terhe mellett kötelezik magukat.

A szabályzat megsértésének megállapítására, a kötbér kiszabására, illetve annak esetleges mérséklésére a választmány jogosult.

A kiszabott kötbér a «Magyar Könyvkereskedők Egylete Segélyzőpénztárába» fizetendő.

A választmány jogosítva van a szabályzatot megszegő cég ellen a számla-zárását is elrendelni.

15. §. A szabályzat megszegését bármely egyleti tag bejelentheti az egylet elnökénél, vagy annak helyettesénél, mely esetben az elnökség a bejelentés tárgyalását a legközelebbi választmányi ülés napirendjére tűzi ki.

Ha valamely egyleti tagnak a jelen szabállyal ellenkező magatartása a tagtársak érdekeit veszélyezteti és sürgős beavatkozást tesz szükségessé, az elnökség feljelentés esetén jogosítva van a választmány határozatának bevárása nélkül azonnal intézkedni, hogy a panaszolt cégnek az egylet tagjai számlát zárjanak. Az elnökség ez esetben köteles a feljelentés beérkezésétől számított 10 nap alatt választmányi ülést egybehívni.

A panaszt tárgyaló választmányi ülésre a panaszolt cég idejekorán meghívandó.

A panaszolt cégnek jogában áll védelmét a választmányi ülést megelőzőleg írásban közölni az elnökséggel, mely a védelmet a választmányi ülés elé terjeszti. Panaszolt cég a választmányi ülésen személyesen is védekezhetik.

16. §. Ha a választmány a panaszt alaposnak találja, az esetben határoz:

a) a kötbér kiszabásáról és mérvéről,

b) a számlazárás fentartásáról és tartamáról, vagy esetleges megszüntetéséről,

c) esetleg a panaszolt cég ellen a szabályszerű kizárási eljárást megindítja.

17. §. A választmány határozata azonnal hatályba lép s a mennyiben kötbér szabható ki, az 3 nap alatt lefizetendő az egyleti pénztáros kezeihez. A panaszolt esetleges sérelmének orvoslása végett birtokon kívül, a következő rendes évi közgyűléshez felelőzet.

18. §. A befolyt kötbér az egyleti segély-alap javára fordítandó.

19. §. Jelen szabályzat a «Magyar Könyvkereskedők Egyletének» minden tagjára nézve kötelező megállapodás erejével bír.

A szabályzat a «Corvinában» közléteendő és minden újonnan belépő egyleti taggal közlendő.

*

Szabályzat a tankönyvjegyzékekről és tankönyvelarusítókról.

1. §. Oly városokban, a hol több mint egy egyleti tag van, a cégek együttes tankönyv-jegyzéket nyomtatnak, a melyre valamennyi cég neve rányomatandó.

2. §. A tankönyvjegyzék nem tartalmazhat mást, mint a kibocsátó cégek neveit és üzlettelepét, valamint a használandó tankönyvek címét és árát. A tankönyvjegyzéket külön cégbélyegzővel ellátni tilos.

Bármiféle kedvezménynek vagy ajándéknakja tankönyvjegyzéken való ígérése tilos.

3. §. Bekötés vállalása a tankönyvjegyzéken hirdethető, azonban a kötés egységára csak az esetben tüntethető fel, ha az ár egyöntetűsége iránt az összes cégek megállapodásra jutottak.

4. §. A hivatalos jegyzékek az üzlethelyiségen kívül való szétosztása tilos.

5. §. Falragaszokon bármiféle jelző, mint «olcsó, jutányos» stb. mellőzendő.

6. §. Azok a cégek, a melyek tankönyvelarusítóknak szállítanak, tartoznak üzletfeleiket idejekorán felvilágosítani arról, hogy kötelesek a helybeli könyvkereskedőkkel a tankönyvjegyzékek formája dolgában s az esetleges falragasz-reklámra nézve egyetértőleg eljárni, mert ellenkező esetben szállítójuk a szállítást azonnal beszünteti.

7. §. Budapesten a tankönyvjegyzékek kinyomatásáról és pontos szétküldéséről az egylet elnöksége gondoskodik.

8. §. A tankönyvelarusítóval a szállító cég kötelezvényt írat alá, melyben az kinyilatkoztatja, hogy a Könyvkereskedők Egyletének a tankönyv eladására vonatkozó szabályait magára nézve kötelezőnek ismeri. Az ily nyilatkozatok szövegét az elnökség állapítja meg s a nyilatkozatok az elnökségnél szükséges számban ingyen kaphatók.

9. §. A ki tankönyvelarusítóknak szállít, mielőtt az az előző szakaszban említett kötelezvényt aláírta volna, minden egyes esetben 50—50 koronát tartozik az egyleti segélypénztárba befizetni.

10. §. Azért, hogy a tankönyvelarusító az egyleti szabályokat betartsa, az annak szállító cég tartozik felelősséggel.

11. §. A tankönyvelarusító cég ellen érkezett panasz esetén az elnökség, ha a panaszt jogosultnak tartja, jogosítva van a tankönyvelarusító cég részére való szállítást azonnal beszüntetni.

A szállító cég az elnökség meghagyásának azonnal engedelmessé válik, jogosítva van azonban az ügyet eldöntés végett a legközelebbi választmányi ülés elé terjeszteni.

12. §. A tankönyvelarusítóknak középfokú iskolakönyvek 15% engedménnyel szállíthatók.

13. §. Jelen szabályzat az egylet tagjaira nézve kötelező megállapodás erejével bír és az abban foglalt határozatok be nem tartása esetén az 1908. évi rendes közgyűlés által elfogadott engedmény-szabályzat 14—19. §-ában foglalt intézkedések megfelelően alkalmazandók.

14. §. Jelen szabályzat a «Corvinában» közléteendő és az egylet kötelekébe újonnan belépő tagokkal közlendő.

Indítvány

a közönségnek nyújtható kedvezmények 5. és 6. §. a) pontja megváltoztatása iránt:

1907 január 1-je óta a német könyveknél a közönségnek adható 10% rabatt mérsékelve lett 5%-ra. Ezen rabatt-leszállítás általánosságban minden nagyobb rázkódtatás nélkül keresztül lett vezetve nálunk is. A német könyvek zöménél 25%-nál magasabb engedményt élvezünk a kp. vagy szoros rendelésnél, míg a magyar könyvek túlnyomó részénél kiadók erősen ragaszkodnak a 25%-hoz, bár több ízben lettek felkérve a magasabb % adásra, de — sajnos — eredménytelenül. A postai küldemények szállítása — mint ezt a legutóbbi választmányi ülésen kimutattam — olcsóbb Lipcséből Budapestre vagy Nagyváradra, mint Budapestről Nagyváradra. A magyar könyvekből bár kisebb rabattot kapunk mint a németből, mégis 10% az a határ, a maddig elmenni szabad s bizony a verseny folytán sokszor igénybe is vesszük ezt a határt — melynél azonban már alig keresünk valamit — mindenesetre kevesebbet, mint a német könyveknél.

Indítványozom ennél fogva, mondja ki a közgyűlés határozatilag, hogy a magyar könyvekre is kiterjeszti a külföldi könyveknél nyújtható engedményt és így 1909 január 1-től, a magyar könyveknél is csak 5% adható mindazon vevőknek, kik eddig 10%-ot élveztek.

Nyilvános könyvtárak és ilyenekkel bíró közintézetek, iskolai és népkönyvtárak, olvasóköri, casinók, közművelődési és jótékonyági egyleteknek 100 koronán felüli megrendeléseinek, határozott kívánságukra 10% engedmény nyújtható. Kisebb összegű megrendelésnél szintén csak 5% adható.

A magyar könyvkiadók ezen intézkedés folytán kiadványaikat ezentúl csakis oly könyvkereskedőknek szállíthatják, kik magukat e rendszabályoknak alávetik.

Ismét Nick Carter.

Mind sűrűbben hangzanak fel a Nick Carter-féle ponyva-, valamint az erkölestelen irodalom elleni panaszok. A Budapesti Hirlap, az egyetlen magyar napilap, mely annyi szeretettel s igazi jóindulattal foglalkozik a magyar könyvvel, a legélesebben kel ki e füzetek ellen s az igazságügyminiszter figyelmébe ajánlja, hogy végre rendszabályozza meg az irodalomnak ezt a szennyeseit. Mi a Corvinában szintén szóvá tettük már több ízben ezt az irodalmat, mert az egész könyvkereskedelemre is visszás fényt vet ezeknek a füzeteknek a létezése, noha a magyar könyvkereskedelemnek nem igen van része ennek az irodalomnak a terjesztésében, de azt gondoljuk fontos volna, ha egyesületünk is állást foglalna Nick Carter és társai ellen. Nekünk ugyan kissé nehezebb az álláspontunk, mert hiszen

ránk fogják majd a kenyérrigységet, de sokkal fontosabb, hogy elhárítsuk magunktól még a látogatást is annak a gyanunak, hogy ilyen bűnös nyomtatványok terjesztésével foglalkozunk. Nem szabad haboznunk abban, hogy a magunk hatáskörében is a legmesszebb menő támogatásban részesítsük azokat, a kik állást foglalnak a különböző czimek alatt megjelenő, legnagyobb részben külföldről importált, káros, erkölcstelen és igazán mételeyt terjesztő szennyes irodalom ellen. A Budapesti Hírlap czikkéből a következőket idézzük:

Hogy az irodalmi kufárok selejtes bandája: a mételeyhintő szemétregegyírók a tulajdonképeni bűnösök, az kétségtelen.

De vétkes mulasztás felelősei vagyunk mi is. Az állam, a miért csak a kolera-behurcolás ellen tud védőintézkedést alkalmazni, szellemi miazmák ellen nem mer semmit tenni, félve, hogy a gondolat- és sajtószabadság elvével való visszaélésként fogják feltüntetni azt.

E nagy és nekünk mindenkor drága szabadságaink hófehér palástja azonban nem aljasítható le csempész-köpönyeggé. Nekünk nem kell a külföldi irodalom e becsempészett salakja, szennye; nem tűrhetjük, hogy filléres füzetek százazeivel csábítsák a gyermekek hajlékony lelkét furfangos gazemberségre.

Védőintézkedést kérünk e ronda lelki miazmák járványa ellen. Tiltsák ki e közveszedelmes nyomtatványokat a postai szállítástól, vagy válasszanak bármely más szigorú módszert ellenük, de néhány élelmes vállalkozó busás hasznáért nem hagyhatjuk, hogy zsenge lelkű ifjúságunkat, jövődők reménységét tömegesen romlásba taszítsák.

Itt közöljük azt a határozatot is, a melyet a budapesti izr. tanítóegyesület hozott szintén az erkölcstelen irodalom ellen.

Harcz a káros olvasmányok ellen. A pesti izr. hitközségi fiuiskola tantestülete már régóta figyelemmel kíséri azt a sajnálatos tény, hogy a tanulók kapva-kapnak azokon a rémregényeken és erkölcstelen olvasmányokon, melyekre az utcai kirakatok és a folyton hangosban kiabáló reklám gyermekeinket figyelmessé teszi. A testület, abbéli jogos félelmében, hogy e ponyvatermékek megmetyélezzik a gyermekek lelkületét, Stern Ábrahám igazgató ajánlatára elhatározta, hogy a szülőkhöz fordul, felszólítván őket, hogy óvják meg gyermekeiket e romboló veszedelemtől. Stern igazgató tehát minden egyes tanuló szülőjéhez a következő felszólítást küldte:

«A pesti izr. hitközség polgári fiuiskolájának tanárai hosszabb idő óta tapasztalják, hogy a tanuló ifjuság nagy mohósággal olvassa amaz elbeszéléseket, a melyek a *Nick Carter*, *Sherlock Holmes*, *Nobody*, *Buffalo Bill*, *Budapesti rejtelmek* és hasonló füzetes vállalatok kiadásában jelentek meg. Mi e füzetek tartalma? Tolvaj, betörő- és rablóhistóriák, valóságos rendőri bűnkronika, a mely gonosz merényleteket, vakmerő vállalkozásokat és kalandosnál kalandosabb helyzeteket beszél el. Az ily olvasmányok izgatják a gyermek képzeletét, felélesztik kalandvágyát és beteges ábrándozásra kényszerítik. E lelkiállapot, ha tartóssá válik, szükségképen azt eredményezi, hogy a gyermek munkakedvét, sőt nyugalmát is elveszíti. Hasonló megítélés alá esnek ama erkölcstelen tartalmú és irányú könyvek, a melyek az olvasó érzékiségének felkeltésére törekzenek s melyek — sajnos — utcaszerte magukra vonják gyermekeink figyelmét. Iskoláink tanári testülete kötelességének tartja, hogy e fércművek mérgétől megóvja a gyermek lelkét. Egyre bővülő ifjúsági könyvtárunk állandóan ellátja a tanulókat jól megválogatott olvasmányokkal. De védekező munkánk csak úgy válhat eredményessé, ha ebben a szülő is hathatósan támogatnak bennünket. Ezért a tanári testület szeptember hó 10-én tartott értekezletének megállapodása alapján tisztelettel felkérem a t. szülőket, hogy a fent vázolt természetű olvasmányoktól gyermekeiket tiltsák el. Egyáltalában szigorúan ügyeljenek arra, hogy mit olvas a gyermek. S ha kétségeik támadnak valamely könyv belső értékére nézve, forduljanak bizalommal iskolánkhoz, a melynek tanárai készségesen állnak majd rendelkezésükre. A gyermek képzeletének tisztasága, kedélyének frissége és erkölcsének nemessége oly kincsek, a melyek megőrzéséért semmi fáradságtól sem szabad visszaretennünk. Budapestén, 1908. szeptember havában. A pesti izr. hitk. polgári fiuiskolájának tanári testülete nevében: Stern Ábrahám igazgató.»

Stern igazgató azonkívül érintkezésbe lépett a fővárosi iskolák igazgatóival, felkérvén őket, hogy az akcióhoz csatlakozzanak és együttesen törekedjenek arra, hogy a káros nyomtatványokat lehetőleg távol tartsák olvasni vágyó tanulóiktól.

A Magyar Könyvkereskedők Egyletének költségvetése

az 1908/1909. egyleti évre.

Bevételek	Koronaértékben.	Kiadások	
Pénztári áthozat	1149 06	I. Nyomdai számlák	4362 59
I. Tagság:		II. Corvina:	
Beiratási díjakkól (25 új tag után) 250.—		Szerkesztés és tiszteletdíjak ... 750.—	
Tagdíjakból (300 tag után) ... 6600.—		Nyomása, szétküldés stb. egy évre 3000.—	3750 —
Hátralékokból	10350 —		
II. Corvina:		III. Könyvészet:	
Előfizetésekből	120.—	Egy kötet nyomás, kötés és szerkesztés... ..	2500 —
Hirdetési átalányból	335.—		
Egyes hirdetésekéből	1055 —	IV. Egyleti ügyész tiszteletdíja	1500 —
III. Petrik könyvészet		V. Tagdíj OMKE és Keresk. Csarnok	170 —
Az Akadémiától kilátásba helyezett segély első részlete	1000 —	VI. Vidéki választm. tagok uti átalánya	600 —
		VII. Tagdíjak s könyvészet után költség, portó stb.	300 —
		VIII. Egyéb kiadások	200 —
		Pénztári maradvány	171 47
	13554 06		13554 06

Budapest, 1908 október hó 31-én.

Bach János,
pénztárnok.

PÉNZTÁRI JELENTÉS

az 1907/1908. egyleti évről.

Koronaértékben.

Bevételek		Kiadások	
Pénztári áthozat 1906/7. évről	512 20	I. Nyomdászamlák:	
I. Tagdíjakból:		Athenaeum, Petrik könyvészet után 1990 14	
Beiratási díjak	180—	Pallas, Corvina és könyvészet u. 3027 57	
Tagdíjak és hátralékok	8391—	Vegyes nyomtatványok	5121 81
	8571 —		
II. Corvina:		II. Corvina, szerkesztés és tiszteletdíjai	785 —
Előfizetés és hirdetésekért	895 16		
III. Könyvészet:		III. Könyvészet 1907.:	
Évkönyvért	182 75	Szerkesztés és tiszt. díjak	485—
Petrik-féle 15 éves könyvészet	210—	Kötése	612 06
	392 75		
Vegyes bevételek	6 99	IV. Petrik-féle könyvészet:	
		Szerkesztésért utolsó részlet	400—
		Tárgymutatóra előre fizetett díj	650 —
		V. Egyleti ügyész tiszteletdíja	1325 —
		VI. Tagsági díj OMKE. és Keresk. csarnok	170 —
		VII. Vidéki vál. tagok bejelentett költségei	39 60
		VIII. Tagdíjak utáni portó s egyéb költség	288 91
		IX. Egyéb kiadások	236 66
		Pénztári maradvány	1149 06
	10378 10		10378 10

Budapest, 1908 november hó 15-én.

Bach János,

pénztárnok.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

Demjén Lajos, Tisza Béla, Scholtz Róbert,
mint számvizsgálók.

MÉRLEG 1908 október hó 31-én.

Koronaértékben.

Vagyon		Teher	
I. Készpénzkészlet	1149 06	Vagyonegyenleg 1907. évi mérleg szerint	6763 55
II. Tagdíjhátralékok 1908. IX. 39.-án:		Nyomdai számlák	4362 59
1908	1794—	Követeléseknél leírás*)	3031 70
1907	1131—		
1906	840—		
1905 és korábbi évek	5275—		
Beiratás és egyéb	460—		
	9500 —		
III. Corvina hirdetésekért követelés	100 —		
363 pld. Évi jegyzék 1876—1889-ig à 10 f.	36 30		
367 « Évkönyv I—VI. à 10 f.	36 70		
746 « Évkönyv VII—XVII. à 1—K	746 —		
136 « Évkönyv XVIII. (1907) à 2—K	272 —		
26 Petrik. Könyvészet és 361 füzet	70 —		
177 pld. Petrik. Kalauz és 548 vegyes füzet	130 —		
380 « Kiszlingstein Könyvészet és 600 vegyes kötet	180 —		
613 pld. Petrik. Könyvészet I. füzet	367 80		
433 « « « II. «	259 80		
344 « « « III. «	206 40		
90 « « « IV. «	54 —		
103 « « « V. «	61 80		
106 « « « VI. «	63 60		
	1013 40		
Vagyonsökkenés	924 38		
	14157 84		14157 84

Budapest, 1908 november hó 15-én.

Bach János,

pénztárnok.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

Demjén Lajos, Tisza Béla, Scholtz Róbert,
mint számvizsgálók.

*) 1906/7. éveknél 20% 394 20
1905 és korábbi 50% 2637 50
3031 70

„Hoffmann Alfréd“ segélypénztár. Jelentés az 1907—8. egyleti évről.

Koronaértékben.

Bevételek		A) <i>Alaptőke számla.</i>		Kiadások	
Értékpapír	Készpénz			Értékpapír	Készpénz
24200 —	2679 92	Egyenleg áthozat 1906/7. évről	...		
	136 —	Adományok	...		
	210 —	Beiratáskor járulékok	...		
		Egyenleg átvitel 1908/9. évre	...	24200 —	3025 92
24200 —	3025 92			24200 —	3025 92

Bevételek		B) <i>Forgótőkeszámla.</i>		Kiadások	
Készpénz				Készpénz	
2463 55		Egyenleg áthozat 1906/7. évről	...		
464 —		Évi járulékok	...		
750 —		Elárusítók után	...		
1015 67		Kamatokért	...		
		Portó stb. költségért	...		1 20
		Kiosztott segélyek	...		1040 —
		Adó, illeték és kezelés	...		12 17
		Egyenleg átvitel 1908/9. évre	...		3639 85
4693 22					4693 22

Budapest, 1908 november 15-én.

Bach János,
pénztárnok.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

Demjén Lajos, Tisza Béla, Scholtz Róbert,
mint számvizsgálók.

*) Letétben a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál.

MÉRLEG 1908 október hó 31-én.

VAGYON		Koronaértékben.		TEHER	
	Értékpapír	Pénz		Értékpapír	Pénz
Áthozat 1906/7. évről	24200 —	5143 47	Vagyonegyenleg	24200 —	6665 77
Vagyonszaporodás		1522 30			
	24200 —	6665 77		24200 —	6665 77

Budapest, 1908 november hó 15-én.

Bach János,
pénztárnok.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

Demjén Lajos, Tisza Béla, Scholtz Róbert,
mint számvizsgálók.

*) Letétben a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál.

VEGYES.

Hátralékosok. A multkori válaszmányi ülésünkön sajnálatlaltal konstatáltuk, hogy kartársaink közül sokan nem fizetik be idejében a tagdíjat, sőt, hogy többen sokszori felszólítás ellenére sem fizetnek. A válaszmány ugyan megbízta egyelőnk ügyészt, hogy a hátralékos tagdíjak behajtása tekintetében a legszigorúbban járjon el, de ez úton is figyelmeztetjük a hátralékosokat, hogy tagdíjhátralékaikat mielőbb rendezzék. Csak csekély összegről van szó s az egyesületnek kötelessége, hogy ezek érélyes behajtásáról gondoskodik.

A szerzői jog védelme. A szerzői jog védelme czéljából Berlinben ülésezett konferencia befejezte tárgyalásait s most írták alá az irodalmi és művészeti művek védelmére vonatkozó, a berni egyezményhez csatolt megállapodást Berlinben. Az új megállapodásnak harmincz cikkelye van, a melyek a fordítójogra, politikai ujság-cikkek védelmére, zeneművek előadásának jogára, zenedaraboknak mechanikai hangszereken való előadására, kinematografokon való terjesztésére, kinematografiai fölvételek védelmére, abszolút védelem alatt álló művekre vonatkoznak. Egyetünk ügyésze, dr. Ranschburg Nándor magyarázataival legközelebb egész terjedelmükben közöljük a megállapodásokat.

A karácsony előtti vasárnap munkaszünete. A kereskedelemügyi miniszter a hivatalos közlöny augusztus 8-iki számában megjelent rendeletet bocsátott ki, a mely az eddigi állapottól eltérőleg a munkaszünetet a fővárosban a vásári vasárnapokra is kiterjeszti. A karácsonyt megelőző vasárnapra nézve viszont úgy intézkedik, hogy Budapest székesfőváros területén ezen a napon az ipari és kereskedelmi elárusítás ezentul meg lesz engedve. A kibocsátott rendelet ügyében az Omke a következő előterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez.

A hivatalos lap mai számában jelent meg Nagyméltóságodnak 67456/1908. számú rendelete, a melynek értelmében Nagyméltóságod hivatali elődjének 1903. évi 28559. számú rendeletét azzal méltóztatik kiegészíteni, hogy Budapest székesfőváros területén a *karácsony ünnepe*t megelőző vasárnapon az ipari és kereskedelmi elárusítás az egész napon át minden korlátozás nélkül végezhető.

Azon kéréssel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy a szóbanlevő rendeletet olyan irányban kegyeskedjék módosítani, illetve kiegészíteni, hogy a *karácsony előtti vasárnapon az üzleti elárusítás a vidéken is az egész napon át végezhető legyen.* A vasárnapi munkaszünet újabb szabályozása végett készítet, Nagyméltóságod általi kiadott és a napokban közzétett előadói tervezet 12. §-a úgy a fővárosra, valamint a vidékre nézve kimondja, hogy a karácsonyt megelőző vasárnapon a nyílt elárusítással foglalkozó üzletek az egész napon át nyitva tarthatók és már erre való tekintettel is alig okolható meg, hogy most röviddel a tervezet kibocsátása után a szóban levő kérdésben a fővárosra nézve különálló rendelkezés történt. Legyen szabad továbbá rámutatnunk arra, hogy ugyanazok az igények, a melyek a fővárosban a karácsony előtti vasárnapon az üzleti elárusítás megengedését, követelik, a vidéki városokban és még a kisebb községekben is megállapíthatók és így mindenképen az tűnik fel helyesnek és czélirányosnak, hogy Nagyméltóságodnak a karácsony előtti vasárnapról szóló, egyszer s mindenkorra való rendelkezése a vidékre is kiterjedjen s ez uton feleslegessé tétessék annak szüksége, hogy a vidéki érdekelttség a munkaszünet felfüggesztését, a míg az új törvény életbe nem lép, *külön kérni legyen kénytelen.*

Az ujságok ajándékai ellen. Az ujságkiadó vállalatok egyre értékesebb ajándékokat adnak a karácsonyi vagy más időszakban előfizetőiknek. Nálunk Magyarországon túlnyomó

részben könyveket kapnak a tisztelt előfizetők és pedig igen sokszor olyan művészi kivitelben, hogy szinte meglepő. A külföldön azonban az élelmesség és reklámhajtászás tovább megy és az ajándéktárgyak a műipar, sőt a művészet termékeire is kiterjednek, a mivel tényleg károsítják az ily tárgyak árusításával foglalkozó kereskedelmet. Mnthogy az ily ajándékversenynek rendszerint nincs határa és ez a szokás a kiadóvállalatokra nézve rendkívül költséges, Németországban mozgalom indult meg, hogy a kiadóvállalatok karácsonyi és újévi ajándékai csakis és kizárólag irodalmi termékekre szorítkozzanaak. Az «Oberbarmener Kreisblatt» kijelenti, hogy ezentul a könyvajándékokat nem az ő kiadóhivatala szállítja, hanem szerződést köt egy könyvkereskedővel és minden előfizetője, a ki ezt igazolja, bizonyos ármérséklést kap, a mely módon a könyvszállítás haszna megmarad a könyvkereskedőnek.

Zboray Aladár, a váratlanul és oly korán elhunyt kitünő írónak irodalmi hagyatékát *Utolsó könyv* czímen adják ki barátai. A kiadók nevében *Réti Béla* fordult a könyvkereskedőkhöz, kérvén, hogy rendelésüket a könyvre, hozzá juttassák. A könyv kiadói most arra kérik a t. könyvkereskedő urakat, kik rendelésüket mindeddig nem küldték be, szíveskedjenek azt mielőbb beküldeni, annál is inkább, mert a könyvet bizományba nem szállíthatják, mivel a hosszú időre terjedő elszámolást kerülni óhajtják már csak azért is, hogy a könyv jövedelmét mielőbb juttathassák az író kiskorú árváinak. A könyv nov. végén jelenik meg. Megrendelések *Réti Béla* címére küldendők (Budapest, IV. Egyetem-utca. 4.) Könyvkereskedőknek a könyv a szokásos engedménnyel lesz szállítva.

Valamely ujság külalakjának utánzása — kihágás. Igy ítélt Berlinben a birodalmi törvényszék egy konkrét esetből kifolyólag. Megélenik ugyanis Berlinben egy «Wochenschau» című ujság, a melynek *külalakja* teljesen azonos egy másik, hasonló tartalmu, de más című ujságéval. Ez utóbbi, külalakjának utánzása miatt, pört indított és a bíróság helyt adván a keresetnek, megállapította, hogy a külalak utánzása sérti az árumegjelölések védelmére szolgáló 1894. évi május 12-iki törvény 15. szakaszát, a mely azt mondja, hogy valamely «árú» nem szabad oly külalakkal ellátni, a melyet az érdekelt körökben egy másik árú jellegzetes ismertetőjelének tartanak. A tilalomnak tárgya valamely ujság vagy nyomtatvány külalakja is lehet. Föltéve, hogy ez utóbbi csakugyan «árú»-nak vehető, vagyis olyan termelvénynek, a melyet valamely ipari vállalat gazdasági czélzattal hoz forgalomba. Már pedig valamely ujság vagy nyomtatvány a nyomdász, a kiadó vagy a könyvkereskedőhöz való viszonyában tényleg áruként jelentkezik. Mint ilyennek, van meghatározott külalakja, a melynek utánzását az említett törvény 15. szakasza határozottan tiltja. Míg tehát valamely ujság vagy nyomtatvány címének bitorlása a tisztességtelen versenyről szóló törvény alá esik, a külalak utánzása az árumegjelölések védelmére szolgáló törvény alá vonható.

Fogházbüntetés bizományba vett ujságok kölcsönadásáért. A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége nemrég határozta el, hogy az olyan ujságelárusítótól, a kire rábizonyul, hogy a bizományi eladásra átvett lapokat kölcsönadja, elvonja az elárusítás jogát és ellene hűtlen kezelés czímen följelentést tesz. Tudniillik az utóbbi időben nagyon elharapódzott az a szokás, hogy egyes szatócsok és trafikosok a nekik elárusítás végett átadott lapokat kölcsönadják és ezzel károsítják a lapkiadókat. Hogy a külföldi bíróság mily mértékben veszi komolyan az ilyen ügyet, arról tesz tanúságot ez a hír, a melynek konzekvenciája világos példaadásul fog

szolgálni itthon is az érintett visszaélések elbírálására. Az eset a következő: *Frankfurtban* az egyik kerületi bíróság most tárgyalta egy trafikosnak az ügyét, a kit az újságelárusítás körül tapasztalt visszaélések miatt az újságkiadók szindikátusa jelentett föl. A lapok kiadóhivatalainak föltűnt, hogy Kreuzer Herman trafikjában az utóbbi időkben nagyon megcsappant az újságvásárlás, holott ez a trafik azelőtt nagymennyiségű hirlapot adott el. Mivel efféle jelenséget másutt is észleltek, a kiadók elhatározták, hogy megvizsgálják a dolgot, már csak azért is, hogy megtudják, mi okból tanúsít a közönség kisebb érdeklődést a legnépszerűbb lapok iránt is. A vizsgálat kiderítette, hogy a közönség érdeklődése változatlanul nagy volt, hanem a trafikos honosított meg új rendszert a lapelárusítás terén. Hogy egyéb áruira minél nagyobb közönséget édesgessen magához, följajánlotta rendes vevőinek, hogy naponként egy újságot ad nekik olvasás végett, igen csekély kölcsöndijért, ha a lapot este visszaszolgáltatják neki. Többen találkoztak, a kik belemertek az alkuba, így azután természetes volt, hogy a trafikos napról-napra visszaadta a bizományba kapott újságok legnagyobb részét azzal, hogy nem keltek el. Mikor a kiadók szindikátusa erre a visszaélésre rájött, hűtlen kezelés miatt nyomban följelentette a trafikost, a kit a bíróság két heti fogházra és 500 márka pénzbüntetésre ilélt.

A szerzői jog védelme Magyarország és az Egyesült-Államok közt. A Magyar Színepi Szerzők Egyesülete akciót indított az iránt, hogy az Amerikai Egyesült-Államok és Magyarország között a szerzői jog terén létrejöhsen a teljes viszonyosság. Az egyesület a minapában küldöttségileg kereste fel Günther Antal igazságügyminisztert. A Berczik Árpád vezetésével megjelent küldöttség, melynek tagjai voltak: Márkus József, Huszka Jenő, Bakonyi Károly, Molnár Gyula és Márton Miksa dr., írásban adta át kérelmét a miniszternek.

Ez az előterjesztés abban az egy mondatban foglalja össze azt, a mit a minisztertől kíván, hogy a Magyarország és az Unió közt létrehozandó viszonyosság alapján minden szellemi termék a két államban kölcsönösen abban a jogi oltalomban s előnyökben részesüljön, melyeket számára a szerzői jogról szóló törvény keletkezésük területén biztosít. Eddigélé valóságos kalózkodás folyt a magyar szellemi portéka körül. Amerika főleg bevétel útján fedezi kulturális szükségleteit. Különösen a magyar művészet termékei kelendők ott, mert ezekhez szabadon és ingyen jut hozzá mindenki, a kinek kedve telik benne. A magyar zene, a magyar irodalom legkiválóbb alkotásai színpadon, zenekar útján, könyvben, kottában megjelennek a tengeren túl és gazdagodik rajtuk mindenki, csak az alkotójuk nem. Az utóbbi években különösen türhetetlenné vált ez a visszás állapot. Lehár Ferencz, Konti József, Huszka Jenő zenéje, Jókai, Mikszáth, Herczeg és mások könyve, novellája szabad prédája volt az amerikai piacznak. Most pedig Molnár Ferencz diadalmas színjátékát, az Ördög-öt, több mint háromszáz színpadon játszzák az Egyesült-Államok területén, a nélkül, hogy a magyar szerző csak egy garast is kapna vagy igényelhetne a munkájáért. Lehár Ferencz bevallotta, azért lépett ki a magyar állampolgárság kötelékéből, hogy nagykeletű művei Amerika területén is jogi oltalomban részesüljenek. Kulturánk térfoglalása — így szól továbbá a kérelem — hazai szerzőink számára életkérdéssé teszi, hogy lehetőleg az egész külfölddel viszonyosságot teremtsünk a szerzői jogok és oltalmuk tekintetében. A magyar művészembernek amúgy sem rózsás a helyzete a külföldivel szemben, a ki világnyelven ír és boldogulását a világforgalomra berendezett ügynökségek is előmozdítják. Elemi szükségesség tehát, hogy legalább a jogi lehetőségét megteremtsük annak, hogy a hazai kultura termékei a külföldön is értékesíthetők legyenek. Ezért kéri az egyesület a minisztert, hogy működjk közre az Egyesült-Államokkal

való egyezmény létrehozásában s hogy ez az egyezmény részese oltalomban lehetőleg azokat a műveket is, melyek az egyezmény kelte előtt alkottattak.

Az igazságügyminiszter szívesen fogadta a küldöttséget. Rajta lesz, — mondotta — hogy a kívánt viszonyosság mielőbb egyezményileg biztosíttassék. A küldöttség hálás köszönettel vette tudomásul a miniszter válaszát.

Ötven millió könyv. Egy londoni újság becslése szerint évenként körülbelül ötven millió könyvet adnak el az angol népnek. Nincs nép, mely annyi könyvet fogyasztana, mint az angol. Érdekes, hogy az ötven millió könyvből legalább is harmincz millió a regény. Nem igaz az, hogy a regény idejét múlt műfaj. Csak nemrég is Upton Sinclair amerikai írónak a nagy vágóhidakról szóló regénye az egész művelt világot izgalomba hozta. Dickens regénye, a Bleak House, többet járult az angol igazságszolgáltatás reformjához, mint az alsó és felsőház egész sereg törvénye. Harriet Becher-Stowe asszony könyve, Tamás bátya kunyhója, meg egyik nem csekély jelentőségű tényezője volt az amerikai rabszolgaellenes áramlat keletkezésének. Bizonyos, hogy ezek a példák csak nagyon is kivételesek, de azért az ilyen fantázia-szülte, könnyű írásmű más szemponthól is előnyös lehet. Egyik kiváló hírű orvos-tanár gyakran adta betegeinek azt a tanácsot, hogy szabad idejükben könyvet olvassanak. És pedig nemcsak tudományos, komolyabb irányút, de regényt is. Mert — úgymond — a regény igen jó orvosság. Sok kiváló nagy ember, a kinek élete küzdelemmel, munkával volt tele, a regényolvasásban találta legjobb üdülését. Gladstone minden nagyobb beszéde előtt elment a British múzeumba és egy-egy könnyű hangon megírt regény-nyel mulatott. Campbell-Bannermann angol miniszterelnök is mult évi nevezetes karlsbadi üdülésére tömérdek regényt vitt magával és ha a pogyászát történetesen elcsérélte volna nevezetes ellenfelének Balfournak ládájával, akkor sem járt volna rosszúl. Volt abban is elég regény. Maga Bismarck, a vaskanczellár is úgy nyilatkozott egyszer, hogy a regény a legjobb eszköz, ha az ember a politika rettenetes sivárságában kissé üdülni akar.

Vakok Közlönye címen jelenik meg Herodek Károly szerkesztésében az első magyar pontrendszerű, dombornyomású, úgynevezett Braille-féle betűkkel készített lap. Ha a lap előállítási költségét fedezik az előfizetési díjak, úgy a szegény vakok ingyen fogják kapni.

A török sajtó köréből. Az alkotmányos éra Törökországban réndkívüli lendületet adott a sajtónak. Nemcsak politikai lapok alakulnak egyre-másra, hanem más irányú hirlapokat is alapítanak. Így *«Dement»* (virágcsokor) címen a török nők számára írt hetilap indult meg a napokban a török fővárosban. Izmail bey, egy könyvnyomdatulajdonos fia török nyelvű kereskedelmi és ipari hetilapot ad ki. — November 15-én indul meg Konstantinápolyban *«Osmanischer Lloyd»* címen egy új német-francia napilap. — Szalonikiben *«Liria»* (a szabadság) címmel új albán hetilap indul meg. Szerkesztője *Midhat* bey, a vilajet politikai ügyeinek igazgatója.

Roosevelt — lapszerkesztő lesz. Amerikából az a hír jön, hogy Roosevelt, az Egyesült Államok ezidőszertinti elnöke, mihelyt állását elhagyja, egy nagy lap főszerkesztője lesz. A hír nem mondja meg, hogy Roosevelt egy már létező lap vezetését veszi-e át avagy új lapot akar alapítani. A híresztelést talán csak az amerikai szenzációhajhászás rovására kell írunk, de kétségtelen, hogy arra még nem volt példa, hogy államfőből lapszerkesztő lett. Az ellenkezőre igen. Thiers, a ki tudvalevőleg a francia köztársaságnak volt hoszú ideig elnöke, annakelőtte, még a harminczas években, a *«National»* című nagy politikai lapnak volt a szerkesztője.

Az első magyar ujság szerkesztője. A Szinnyei József szerkesztésében megjelenő Magyar írók élete és munkái című munkának most megjelent füzetében közli a Magyar Hirmondó szerkesztőjének életrajzát. *Szatsvai Sándor* (esztelneki) hírlapíró és szerkesztő, született 1752-ben Vécsen (Maros-Tordamegye); előbb a kolozsvári, majd a debreczeni református kollégiumban tanult, némely adat szerint a bécsi egyetemet is látogatta és rövid külföldi utat tett Német- és Franciaországban. 1779-től Pozsonyban maradt, a hol Rát Mátyás mellett résztvett az akkor (1780 január 1.) megindult első magyar hirlap, a Magyar Hirmondó szerkesztésében, illetőleg írásában; 1784 szeptember 24-én átvette a lap szerkesztését is. 1787 június közepén meghasonolván Paczkóval, a lap kiadónyomdászával, a laptól megvált, Bécsbe ment s ott kiadta a Magyar Kurirt 1786 július 1-től (az első száma még Pozsony-

ban kelt); ez a hirlap is, mint az előbbeni, politikai és vegyes-tartalmu volt és kis nyolczadrétben, hetenként kétszer jelent meg hónapos melléklapjával, a Magyar Musával együtt; a két lap előfizetési ára húsz forint, vidékre huszonnyolcz forint volt váltópénzben; mind a két lapot 1792 végéig szerkesztette. Élénk tollu hírlapíró volt, lapjában sokat tett a nemzeti önértzet fölélesztésére, de kritizáló hajlamával sok ellenséget szerzett; szabadelvű irányáért tiltotta el I. Ferencz császár kormánya a Magyar Kurir szerkesztésétől és kellett távoznia Bécsből. Kolozsvárt telepedett le, a hol szintén a műveltségnek és nemzeti nyelvnek volt a terjesztője. Irt csipős szatirikus verseket is a Blumauer modorában, többnyire névtelenül; hírlapjának számai végén is Sz. S. jeggyel jelezte nevét. Röpirataiban Szaitz Leó egri szerzetessel erős polemikát folytatott. Meghalt 1815-ben.

Benkő Miklós Máramaroszigeten keres:

- 1 **Corpus Juris** 1903—1904. Révai-kötés.
 - 1 **Berzsenyi Dániel** összes művei.
 - 1 **Gyöngyösi I.** válogatott művei.
 - 1 **Kozma Andor** satirái.
 - 1 **Madách I.** összes művei.
 - 1 **Thaly.** Régi magyar vízei énekek.
 - 1 **Vas Gereben** összes művei.
 - 1 **Petőfi** összes művei.
 - 1 **Katona József** összes művei.
 - 1 **Fáy András,** Bélteky ház.
 - 1 **Szigligeti** összes művei.
 - 1 **Czakó Zsigmond** művei.
 - 1 **Tóth Ede** színművei.
 - 1 **Kazinczy Ferencz** válogatott művei.
 - 1 **Bacsányi János,** Horánszky.
 - 1 **Ányos Pál** versei.
- Az első kivételével lehetőleg mind füzve. 819

Zechmeister Andor könyvkereskedő Győrött keres:

- 1 **Vas Gereben** összes munkái I/XII. kötet újonan.
- 1 **János vitéz** teljes zongorakiv. anti-quarice.
- 1 **Gül Baba** teljes zongorakiv. anti-quarice. 820

Róth Jenő Közegen keres:

- 1 **Egyetemes Regénytárt** cpl. 821

Klökner Péter Székesfehérvár keres:

- 1 **Turul** I—VII., XII—XIX. kötet.
- Vad I., Nemességi** könyv. 822

Stark Ferencz Budapest, I., Krisztina-tér 7., keres és ajánlatokat közvetlenül kér:

Riedl, A m. irodalom főirányai (O. K. 994—6.)

Szigligeti, Szökött katona (Nemzeti színház könyvtára).

Csiky, Czifra nyomorúság.

Beöthy Zs. A szépprózai elbeszélés a m. irodalomban.

Salamon F., Tanulmányok. 823

Intelligens, fiatal, lehetőleg nős kereskedő-segéd kerestetik f. évi december hó 1., esetleg 15-től *Radil és Trocsányi* sátoraljaujhelyi könyv- és papirkereskedése részére, a ki az üzletet önállóan vezetni képes. Ajánlatok a fizetés megjelölésével *Radil Károly,* Sárospatak kéretnek. 824

Budapesti antiquarius könyvkereskedés, önálló vezetésre képes segédek keres. Ajánlatokat a *Corvina* szerkesztője részére kérek «*Önálló*» jelige alatt. 825

Könyvkereskedés fiók.

Élénk helyen nagy vevőközönsséggel kezelés hiányában 6 ezer koronáért eladó.

3—2 *Radics Sándor,* Kolozsvár.

Bizományi árú nincs benne. 826

Zechmeister Andor könyvkereskedő, Győrött keres esetleg azonnali belépésre egy **intelligens** (keresztény) fiatal segédek. Ajánlatok a fizetés megjelölésével közvetlen küldendők. 827

Antiquar állapotban keresek:

1 **Magyar chemiai folyóirat** I—XIII. évfolyamot.

Teljes ajánlatokat egyenest hozzám kérek.

Günsberger Lajos, könyvárus. Pécssett. 828

Kartársak figyelmébe!

Kiadásomban egy rendkívül bájos walzer jelent meg: *Dr. Széll Kálmán,* Amorette-keringő (14 lap) ára 2 kor. ord. bizományba 30%-kal, kp. 50%-kal szállítom. 829

Antalfy József, Debreczen.

Toldi Lajos Budapest keres:

1 **Filozofiai írók** tára 5., 7., 8., 9. füzeteket. 830

Kerestetik egy fiatal keresztény könyvkereskedő-segéd, a ki a magyar és német nyelvet bírja, 1908. évi december 15-iki belépésre. *Rózsa Kálmán és neje* könyvkiadóhivatalában, Szentkirályi-utca 30. 829

Radics Sándor Kolozsvár keres particezikkekről netto jegyzékeket:

1 **Szilágyi,** Magyar történelmi életrajzok teljes vagy egyes füzeteket és köteteket. 832

Társat keresek

30 év óta fennálló üzletemhez, a ki nagyobb tőkével rendelkezik. Bővebb felvilágosítást készséggel ad a *Corvina* szerkesztője. 833

Egy intelligens, nős könyv- és papirkereskedő-segéd, ki 16 évi gyakorlattal bír, nyomtatványok felvételét érti, első segédi vagy utazói állást keres. Megkeresések «*Ambicziózus*» jelige alatt a kiadóba kéretnek. 834

Egy 16.000 lakossal és nagy vidékkel bíró városban, hol áll. főgymnázium, áll. polg. fiu- és leányiskola van, megyei székhely, pénzügyigazgatóság, törvényszék stb. hivatalokkal, egy könyv- és papirkereskedés előnyös feltételek mellett eladó. Leveleket továbbít a kiadóhivatal. 835 3—1

Szortiment üzletünk részére egy fiatal segédek keresünk. Ajánlatokat fényképpel és a fizetés meghatározásával kérünk.

Bárd Ferencz és Testvére 836 zeneműkereskedése Budapest.

Ranschburg Gusztáv Budapest, IV., Ferencziek-tere 2. keres és ajánlatokat kér:

* **Haller, Ált.** polgári törvénykönyv Kolozsvár 1865.

Kesselbauer (1835), **Dercsényi János** (1796), **Tolcsvai Nagy Ignác** (1864) és **Szirmay Antal** (1810) könyvei a tokaji bortermelésről. 837

Képeskönyveimet

a közeledő karácsonyi évad alkalmából

60% engedménnyel

ajánlom készpénz mellett i. t. kartársaimnak. A legfinomabb izlést is kielégítő kiállításuk, kitiűnő szövegük, mérsékelt bolti árak közismert. E ritka ajánlatot csak az a körülmény indokolja, hogy ezen üzletággal egészen szakítok.

I. Szép állat- és gyermekképek (Leporello) K 2:40.

II. Az én képeskönyvem K 2:40.

III. IV., VII., XI. teljesen elfogyott.

V. A szabadban K 2.—.

VI. Szemléltető képeskönyv K 1.—.

VII. E rövidke gyermekmesék K 1.—.

IX. Borús-derűs gyermekképek 60 f.

X. Aranyos gyermekkor 40 f.

XII. Falusi udvar 80 f.

XIII. Miau és Vau-vau K 2:40.

XIV. Képes Abc K 1:60.

XV. Képeskönyv (Leporello) K 1:20.

XVI. Jó testvérek képeskönyve (Leporello) K 1:60.

XVII. Állatország (Kis Leporello) K 1:20.

Mintasorozat (13 könyv) K 8.— utánvétel bérmentve.

Ezen ajánlat csak ez év végéig érvényes.

2—1 838 Kitiűnő tisztelettel

Horovitz Adolf, Nagyszombat.

Ujévi reklám-ajándék! Európa nagyobb államaiba

különbéféle nyelvű szöveggel szállítjuk a közkedveltségű és czélszerű beosztásu magyar gyártmányu Molnár-féle heti naptárral egyesített
m. kir. szab. iróalzatot.

Gyártmányaink ezenkívül — melyek tetszetős kivitelüknél fogva az egész országban általános elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendenek — a következők:

Óriási naptárak

minden hivatalban és irodában nélkülözhetetlen.

Heti előjegyzési naptárak

különbéféle kivitelben, ugyszintén nagy, közép és kicsi

839 8—5

fali naptárak.

Minták árfelszámítás mellett. — Képes árjegyzéket és árajánlatokat készséggel küld díjtalanul a

MOLNÁR-féle nyomdai műintézet és szab. iróalzatgyár r.-t., SZEKSZÁRD.

Szilágyi Béla könyvk. Budapest keres és ajánlatokat közvetlenül kér:

Nagy Iván, Magyarország családai I/XXI. és kötetenkint esetleg egyes köteteket v. füzeteket, de csak eredeti példányokat. 840 2—2

Antalfy József Debreczenben keres:

1 Keller, A physika története I/II.
1 Czogler, A fizika története életrajz.
1 Hét és Die Woche 1907. cpl.
1 Greguss, Széptan.
1 Vas Gereben 13 kötet díszk. 841

Harmathy Pál Debreczenben ajánl:

Marczali, Vil. tört. 1., 2., 3. (16—) à 5—.

Szilágyi, Magyar nemz. tört. 3., 6., 9. (16—) à 4—.

Pallas Lexicon 1., 2., 3., 4., 5., 6. (12—) à 4—.

Gracza, Szab. harc tört. 1., 2. à 3—.

Bréhm, Állatvilág 1—10. (18—) à 6—.

Hunfalvy, Egyet. földr. 1., 3. à 2:50.

Kürschner, Univ. Conv. Lex. 3—.

Jogi Lexicon 1., 2. (20—) à 7—.

Márkus, Házassági jog (14—) 3:50.

Grill törvtgy. kötetje (12—) à 4—.

Osztr.-magy. monarch. ir. és képb. 1—13. ktv. à 5—.

Ambrus munkái kötetje 2:40.

Abonyi " " " 2—.

Jókai " " " 2:50.

Mikszáth " " " 2—.

Vas G. " " " 2:40.

Eötvös J. " " " 2:50.

Eötvös K. " " " 2:40.

Beniczky né munkái kötetje (4—) 1:60.

Klasszikus regtár kötetje 2—.

Műv. könyvt. 1—5. új (120) 50—.

Eötvös K. munkái 1—20. (120) 40—.

Andrei, Világ tört. 1—3. 15—.

Schack, Magy. ker. könyve I. 5—.

Szilágyi, Magyar nemzet tört. 1—10. (160—) 30—.

Szalay-Baróti, Magy. nemz. tört. 1—4. (70—) 20—.

Andre, Handatlas 4. kiad. (45—) 15—.

Képes regényirók kötetje (5—) 2—.

Képes remekirók kötetje (6—) 1:60.

Maculay, Anglia tört. 1—6. Tud. Akad.

Vámbéry, Török faj. Tud. Akad.

Nisard, Tanulmányok. Tud. Akad.

Pauler, Magy. nemz. tört. 1—2. Tud. Akad.

Badics, Fay életr. Tud. Akad.

Goldzieher, Iszlam. Tud. Akad.

Nisard, Francz. ir. tört. 1—4. Tud. Akad.

Carlyle, Francz. forrad. 1—3. Tud. Akad.

Féval, Pistolet kalandja.

Feuillet, Bellah.

Gondrecourt, Pampolone lovag.

Gaboriau, 113. számú percsomó.

Montépin, Szöke boszorkány.

Féval, Az ötök.

Montépin, Macskaszem.

— Vörös malom.

— Grófnő titka.

— Tolvaj leánya.

— Rejtett milliók.

— Vörös álarcz.

Pierce, Márványszív.

Sauniere, Raoul lovag.

Zaccane, Párisi rendőr titka.

Cherbuliez, Noirel József.

Born, Egy világváros titkai.

Ponson, Grófnő kalandja.

Gróf Monte Christo eredeti kiadás.

Szathmáry K., Kosztolányi hölgy.

Sand, Percemanti várkastély.

Fühlborn, Gyémántkirály.

Sand, Indiana.

Sue, Atar Gull.

Mühlbach, Tartaroff hercegnő.

Tölgyesi, Ördög és angyal.

Gaboriau, Pokoli élet.

Ponson, Parancsnok gyémántja.

Gaboriau, Lecoq úr.

Dumas, Bretagnei nemes kalandjai.

— Monsoreau hölgy.

— Margit királyné.

— Negyvenötök.

Remellay, Kereszt és félhold.

Brot, Rémes éjjek.

Fáy, Szutyokfalviak.

Gaboriau, Rejtélyes büntett.

Le Sage, Gil Blas.

Pierce, Szép Liliás.

Bell, A tanár.

Ponson, Judásfiak.

Irinyi, Dicső napok.

Sand, Antonia stb. stb. hasonló művek-

ből dús raktáram van.

Keresek:

Beöthy, Irod. tört. nagy II. díszkben.

Zeneművek. Zongora, hegedű, ézimba-

lom, fuvola, cziterára; iskolák. 842

843 Segédi állás

betöltendő. Oly fiatalabb segéd urak ajánlatait kérem, kik jó szortiment elő-képzettséggel bírnak, a magyar és német nyelvet bírják és lehetőleg ismerik a fővárosi viszonyokat. Belépés minél előbb, lehetőleg azonnal kívánatos.

Ranschburg Gusztáv könyvkereskedése
Budapest, IV., Ferencziek-tere 2.

Eszperantó

világnyelv iránt napról-napra nő az érdeklődés. Szíves figyelmébe ajánlom tehát alábbi három kiadványomat: (25%)

Altenburger Adolf, Gyakorlati eszperantó nyelvtan. Ord. K 1—.

Altenburger Adolf, A nemzetközi nyelv kérdése, függetlenül rövid eszperantó nyelvtan K —50.

Barabás Ábel, Esperantó nyelvtan. Szótárral. (Legnagyobb ilyen irányú könyv.) K 4.— 844

Segéd, ki a fővárosi antiquariumban működött és fiók-üzletemet önállóan vezetni tudja, azonnal felvétetik 100 korona kezdőfizetéssel.

845 Radics Sándor, Kolozsvár.

Egy teljesen új Bréhm, Az állatok világa, komplett szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást nyújtanak Kaufman Ábrahám és fiai könyvkereskedők, Máramarossziget. 846 2—1

Bendl Károly Gyöngyösi keres új vagy ódonban:

1 Szocializmus 1908. évi 13. számot (Népszava kiadása).

1 Szécsi Mór, Az osztrák-olasz háború 1866-ban. (Akadémiai kiadás.)

1 Bereczky Máté, Gyümölcészeti vázlatok III. kötet. 847

Hegedűs és Sándor könyvkeres. 848 Debreczenben keres:

Leroy-Bouileau, Szocializmus története.

Az Eggenberger-féle könyvkeres. Budapeston direkt ajánlatot kér sürgősen a következő munkákra:

1 Horváth János, Az 1867-iki kiegyezés (1895).

1 Böhm, Ember és világa I.

1 Lewy Emanuel, Világi erkölcsnevelés az iskolában. 849

Völgyi József Ungvár keres:

Hoffmann ifj. irataiból (Athenaeum kiadása ord. K 1) a következő számokat: 3., 13., 34., 42. és tovább mind 55-ig. 850

Schön Adolf Zomborban keres:

Ráth törv. 16° kötve 1899/1907. 851

Láng József könyvkereskedése Nagyváradon keres s ajánlatot sürgősen kér:

1 Pallas nagy Lexicon 6—18-ig Révay-kötésben. 852

A. Schönfeld Wien IX/3. keres antiquaricze:

Nagy, Magyar viseletek története. 853

Kilián Fr. utóda Budapestén keres:

1 Collins, A titokzatos hang II. köt. (Athen.) 854